

Musulumi

Kristiani

**Iforoworo Laarin Musulumi
Ati Kristiani**

H. M. Baagil, M.D.

www.islamic-invitation.com

Ifọrowọ

Laarin Musulumi Ati Kristiani

LATI ỌWỌ
H. M. Baagil M.D.

ITUMỌ
Hudhayfah Dhikrullah Abdus-Salaam

ỌRỌ ASỌŞAJU

Ni oruko Ọlọhun, Ọba Ajọke aiye, Ọba Aşake ọrun.

Emi dupe fun Ọlọhun fun kika iwe afowoko lori IFOROWORO LAARIN MUSULUMI ATI KRISTIANI bakannaa ti won si fe ki nko oro asoşaju si iwe alani-loye pelu iyanu yi. Enikeni ti o ba nife ninu fifi esin wera won yio ri opolopo ohun iyanu ninu iwe yi eleyi ti o nje ipenija fun nkan ti awon opolopo enia ti fi igbakan ni igbagbo wipe ohun ni o fi nje ododo julọ.

Işe yi lati owo Dr. Hasan M. Baagil ntan imole si igbiyanju re ti o laapon lati se agbekale awon iwadi re yekeyeke, ni şoki ati ni pipepipe. Ni abajade iwadi re nipa esin Kristianiti ati Bibeli ni eyiti o ju odun merin lo, Dr. Baagil, Musulumi kan ti o jupa juse silẹ, ko ki nşe imo wipe iyapa enu wa laarin awon Kristiani nibi awon igbagbo ipile won nikan ni o nimọ nipa re (Metalokan, Ije Oluwa Jesu, etc.), bikoşepe o tun nimọ wipe ekọ Ile-ijosin (Church) ntako Bibeli ni opolopo igba debi wipe Bibeli funra re tun nşe atako fun ara re! Awon oro re pelu alufaa ijo Kristiani ati awon enia ijo ti ki nşe alufaa laarin asiko iwadi yi ni o se ipese fun IFOROWORO LAARIN MUSULUMI ATI KRISTIANI.

Yio je ohun iyalenu fun okawe yi lati mo wipe Jesu (PBUH) ko figbakan pe ara re ni Ọlọhun; wipe Jesu ko ku si ori agbelebu; wipe awon işe iyanu ti Jesu se ni opolopo awon ojişe miran se bakanna, koda ti awon alaigbagbo tun se pelu; ati wipe Jesu funra re tun so asotele dide Anabi Muhammad, alaafia Ọlọhun ki o ma ba gbogbo won. Gbogbo eleyi pelu afikun si je amujade lati oro şoki ti o fojuhan ti Bibeli mimo. Ibeere ti o je wipe o daju ti o gbodo waiye lehin igbati o ba ri iru awon itakora bayi ni: Nje oro Ọlọhun ni Bibeli nşe? Igbiyanju Dr. Baagil nibiyi ko ki nşe wipe o gbiro lati yepere awon Kristiani bakanna ni ko ki nşe lati fi Jesu ati awon ekọ re seleya. Ọlọhun koni je ki o ribe! Idi re ni eyiti o daju ni lati se amujade wipe awon ayederu esun, awon aşigbekale ati awon adapa iro mo Allah ati awon ojişe re ni won je eyiti won fi ntabuku ati işe eleya ara won ti o si je nkan irira julọ.

Bakanna IFOROWORO LAARIN MUSULUMI ATI KRISTIENI nşe afihan ojupona Islam ninu awon oro wonyi ti o si nşalaye bawo ni Qur'an, ti won se işipaya re fun Anabi Muhammad ni awon ogoron mefa odun lehin igbe aiye Jesu, alaafia Ọlọhun ki o ma ba awon mejeeji, se nşe atunşe awon aşişe eleyi ti o (moomọ tabi aimoomọ) kowonu ihin ti Jesu muwa. Iwe yi

gbodo Şafihan lati je dukia oniyebiye fun awon Musulumi ati awon Kristiëni, ni paapa julò o funni ni akolekan ninu awon iforowomitoro oro laarin awon agbagbo meji. Ni aŞe Olohun, iwe yi yio je ohun elo kan ti o wulo fun awon Musulumi nibi awon akitiyan wa lati pe awon Kristiëni wa sinu Islam. Nidakeji, awon Kristiëni gbodo ma ni akiyesi siwaju si nipa kini pato awon oro Bibeli ati ekò wo ni Jesu koni gan, ni abajade ifiye si iwe yi. Nitooto, gegebi Musulumi ireti ni wipe awon ti ko ki nŞe Musulumi yio gba Ododo ti won yio si jeri si IŞokan Allah ati wipe Muhammad eru, iranŞe ati OjiŞe Re ni o nŞe.

Ki Olohun san Dr. Baagil ni eŞan fun awon igbiyanju re lati le okunkun lo. Ki alaafia Olohun ma wa pelu gbogbo wa patapata.

MUHAMMAD A. NUBEE

IJEWO

Emi je Omò ile Amerika ti won to dagba ninu igbagbo Kristiani lati omode. Titi digba ti emi fi bere si ni wa Olohun kiri ninu emi mi, i.e Allah, opolopo awon nkan pataki ni emi ti nigbagbo ninu re laiwadi.

Lehin awon iwadi, iwe kika, ati akatunka iwe afowoko IFOROWORO LAARIN MUSULUMI ATI KRISTIANI ti o wa niwaju mi yi, emi ti ka awon oro lati inu Bibeli Mimò ti King James Version bakanna tinu Qur'an Mimò.

Nikehin emi wa nkede Shahadah (Ijeeri) mi fun gbogbo aiye ni ede English lehinna ni ede Larubawa: Emi njeri wipe kosi oBa kan ayafi Allah, Eniti koni orogun, ati wipe Muhammad eru ati ojiŞe re ni, *Ash-hadu an-la llaha illallahu wahdahu la shareeka lahu wa ash-hadu anna Muhammadan 'abduhu wa rasuluhu.*

Latipase ijeeri ipile ti ko ni abula yi emi ni igbagbo pe opolopo enia ni yio fi ara won sile fun Allah ninu emi ati ododo.

Emi nireti wipe iwe kekere, kukuru ti o si tun rorun lati ka yi yio je kika kaakiri agbanlaiye ti yio si tun fa opolopo emi awon ti won nwa igbagbo otito nibiti okan won yio ti ri ifokanbale ati itelorun.

ROY EARL JOHNSON

ỌRỌ ẸKỌ LATI ỌWỌ ONKỌWE

Ni oruko Ọlọhun, Ọba Ajọke aiye, Ọba Aṣake ọrun.

Iwe kekere yi je kikọ fun abajade awon iforoworo ti mo ni pelu alufaa ijo Kristiani ati awon enia ijo ti ki nse alufaa. Iforoworo yi je eyiti o waiye daada, ti o dun moni, olorejore pelu siṣe agbekale re laini eyikeyi ero lati ko ipalara ba imo olufokansi Kristiani. O je ito ati ipenija fun esin Kristianiti. O si je ohun aigbodoman fun awon ti won nko nipa Imo Ifesin Wesein (Comparative Religion).

K : Kristiẹni

M : Musulumi

PBUH : Alaafia Ọlọhun ki o ma ba A

PBUT : Alaafia Ọlọhun ki o ma ba Wọn.

H. M. BAAGIL, M.D.

January, 1984

AWỌN ITORI

IFỌRỌWỌRỌ

Oju ewe

1. Ipade Akọkọ Laarin Kristiani kan ati Musulumi kan.....6
2. Bibeli Mimọ.....15
3. Ẹkọ Nipa Metalọkan.....22
4. Ẹkọ Nipa Jesu Kristi ni Ọlọhun.....27
5. Ẹkọ Nipa Jesu Kristi Ọmọ Ọlọhun.....33
6. Njẹ Wọn Kan Jesu mọ Agbelebu.....36
7. Ẹkọ Nipa Iku fun Ẹṣe Amọmọda ati Abinibi.....40

MUHAMMAD NINU BIBELI

1. Awọn mejeeji Ismail ati Ishak ni Ọlọhun bukun.....42
2. Idiwọn ti Wolii Jeremiah.....45
3. Titi Ẹiloh yio fi De.....46
4. Bakka ni Mekka.....46
5. Ile Ogo Mi.....47
6. Kẹkẹ-Ogun Kẹtekẹte ati Kẹkẹ-Ogun Rakunmi.....48
7. Wolii Gegebi Mose.....49
8. Ọmọ-Ọdọ, Iranṣe ati Ayanfe Mi.....50
9. Oba Dafidi Pe E Ni “Oluwa Mi”.....52
10. Iwọ ni Wolii naa bi?.....52
11. Isami si pelu Ẹmi Mimọ ati Ina53
12. Ẹniti o Kere Julọ ni Ijọba Ọrun.....53
13. Alabukun-fun ni Awọn Onilaja.....53
14. Olutunu.....54
15. Iṣipaya fun Anabi Muhammad (PBUH).....56
16. Awọn Ijuwe.....57

IPADE AKỌKỌ LAARIN KRISTIANI KAN ATI MUSULUMI KAN

K. Nitori kini o fi je ninu odun mewa ti o kehin yi ni opolopo awon ijiro laarin awon Kristiani ati awon Musulumi nipa igbagbo ti waiye?

M. Emi ro wipe nitoriti oniruuru awon nkan wa ni o ri bakannaa. Anigbagbo ninu Aşeda Kanşo ti o ti ran opolopo awon Ojiş siwa ati ninu Jesu gegebi Masihu bakannaa gegebi Oro Olohun eleyi ti awon omọ Israeli si ko jale.

Alkuran Mimọ nmenu ba ninu Surah 3:45 “*Nigbati Malaika wipe: Ire Mariyama, dajudaju Olohun fun o ni iro-idunnu pelu gbolohun kan lati odo Re wa, enikan ti oruko re yio ma je Masihu Isa omọ Mariyama, abiyi ni ni aiye ati ni orun, yio maa be ninu awon ti a sunmọ (Allah).*”

Awon ijiro waiye nibigbogbo ni Europe, Canada, USA ati Australia. Koda Vatican naa ko gbẹhin ni aye ti o je wipe opolopo awon iforoworo ni o waiye laarin awon ologbon nipa kika oro Bibeli ti Vatican ati awon ologbon Musulumi ti ile Egypt ni ilu Rome ni 1970 ati ni ilu Cairo ni 1974 ati 1978. Bakannaa laarin awon ologbon nipa Bibeli ti Vatican ati awon omowe Musulumi ti ile Saudi Arabia ni ilu Rome ni 1974. Opolopo igba ni ilu Colombo, ki a ma wa so awon Musulumi ti opolopo awon ile ijosin (churches) pe lati wa se agbekale Islam.

K. Ti o baje wipe Kristiṅniti ti nsunmọ egberun meji odun ati ti Islam si ti ju ogoron merinla odun lo, kiwani idi ti awon ijiro wonyi ko fi waiye ni awon ogoogoron odun sehin?

M. Fun awon senturi meta si merin ti o gbẹhin opolopo awon orile ede Asia ati Afrika ti awon Musulumi je alakoso re ni Britian, France, Holland, Belgium, Spain ati Portugal ko leru. Opolopo awon akonileru Kristiṅni ni won gbidanwo lati yi opolopo Musulumi lokan pada ni eyikeyi ona ti won ba le fi yi won lokan pada, pelu fifun awon alaini ni itoju egbogi, aşo, onje ati işe, şugbon awon die ni won ri yi lokan pada. Die ninu awon enia pataki lawujo ni won ri okan won yipada si Kristiṅniti nitori ero ainidi won ti won nro wipe Kristiṅniti ni o mu aiye olaju pelu idagbasoke ninu imọ wa ba won. Won se aşise pelu iro yi nitoripe idagbasoke sele lehin igbati won se ipinya laarin ilu ati ile ijosin (church) ni Europe.

Lehin ogun agbaiye elekeji opolopo awon Musulumi lati awon orile ede Asia ati Afrika ni won se irn ajo gegebi oşise losi Iha Iwo-Orun, eleyi ti o je

ki wọn ni aṣẹpọ siwaju si pẹlu awọn Kristiṣi. Bakannaa awọn ọmọ-akẹkọ sapa pupọ nibi iṣe afihan Islam.

K. Njẹ ori awọn idi miran ti awọn ijiroro fi waiye ni awọn ode-oni paapaa lodo awọn ara wọn?

M. Emi ro wipe alafo aarin awọn mejeeji ti ndinku nigbati ọkọkan wọn ti ngba fun ara wọn, bi o tilẹ jẹ pe awọn mejeeji ṣi nfigagbaga lori yiya ọpọ lọkan pada. Emi ṣi ma nṣe iranti olukọ mi ti o jẹ Kristiani ti o ma nsọ pe, “Muhammad onidan, alala, alarun.” Nisinyin diẹ ni o ma ri ninu awọn akowe ti wọn nlo iru ọna bayi lati royin Islam.

Awa Musulumi nmọ wipe asunmọ awọn Kristiani ju bi a ṣe sunmọ awọn Juu ati awọn alaigbagbo lo gẹgẹbi Kuran ṣe sọ asọtẹlẹ rẹ ninu Surah 5:82: “Dajudaju ire yio rip e awọn enia ni ọta-ṣiṣe si awọn onigbagbo ododo ni awọn Yahudi ati awọn ti nda nkan pọ mọ Olohun atipe ire yio tun ri pe awọn ti o sunmọ wọn ju ni ife si awọn onigbagbo ododo ni awọn ti nwọn nsọ pe awa ni Nasara, eyi ni jẹ bẹ nitoripe awọn alufa mbẹ ninu wọn ati awọn oludara-wọn yanri fun ẹsin Olohun ati pe nwọn ko jẹ onigberaga.”

Awọn ẹya Kristiani kan nibayi ti nni ilosiwaju ti tobi lori gbigba ni akoko iru rẹ ninu itan wipe Muhammad (PBUH) ya wa lati ara Ismail latipase Kedari omokunrin rẹ ẹlẹkeji. The Davis Dictionary of the Bible, 1980, ti Board of Christian Education of the Presbyterian Church ni USA ṣe onigbowo rẹ, ko kalẹ labẹ gbolohun Kedari: “... Ẹya kan ti o yaw a lati ara Ismail (Gen. 25:13) ... Awọn enia Kedari ni Pliny’s Cedrai, ati lati inu iran wọn ni Muhammad tifahan nigbehin.” The International Standard Bible Encyclopedia nsọ ọrọ ti o nbọ yin lati ọdọ A. S. Fulton: “... Ninu awọn iran Ismail, Kedari gbodo jẹ ọkan ninu awọn ti o jẹ pataki, ati nibayi nigbati o di akoko igbehin orukọ naa wa di eyiti wọn temọ gbogbo awọn ẹya asotigbo lori. Latipase Kedari (Arab. Keidar) ni o jẹ wipe awọn Musulumi onimọ nipa iran ti topase ẹya Muhammad wa lati ara Ismail.”

Bakannaa Smith’s Bible Dictionary naa koni gbehin nigbati o tẹ eleyi ti o nbọ yi jade: “Kedar (dudu). Omokunrin Ismail ẹlẹkeji (Gen. 25:13)... Muhammad topase iran rẹ losi ọdọ Ibrahim lati iha idile Koreiṣi abiyi, ti o hu jade lati ara Kedari. Awọn Larubawa ti o wa ni Hejaz ni wọn npe ni Beni Harb (awọn ọmọ ogun), wọn si jẹ aromodomo Ismail lati isedale wọn. Palgrave nsọ pe ede wọn jẹ eyiti o da ṣaka gẹgẹbi igbati wọn ko Kuran kalẹ

(A.D. 610), ni eyiti o ju ẹgbẹrun kan ati igba ọdun lẹ ni o ti fi wa ni eyiti ko yi pada; ẹri ti o kunna kan ti ko ri ayipa ti awọn idasilẹ nila-oorun.”

Dukiya ti o tobiju ti awọn Musulumi ti wọn Ẹi kuro ni ilu wọn lẹsi ilu miran muwa si apa Ila-oorun koki nṣe agbara wọn bikoṣe Islam eleyi ti o ngbile nibiyi lẹwọ. Ọpọlọpọ awọn moṣalaṣi ati awọn Aaye Islam ni wọn ti ṣe idasilẹ wọn ti ọpọlọpọ siti pada si Islam. Emi yan lati lo gbolohun *padasi* yatọ si *yilọkan-pada*, biotijẹpe gbogbo enia ni wọn bi ni ẹniti o jupajuse silẹ fun Allah, *i.e.* Islam, eleyi ni adamọ gbogbo ọmọ ti a bi. Awọn obi tabi ara ilu ni wọn yi ọkan rẹ si Juu, Kristiṣeni, awọn igbagbọ miran tabi aigbagbọ.

Eleyi jẹ ẹri bakannaa wipe Islam ko gbilẹ latipase ida ṣugbọn latipase itankalẹ lẹdọ awọn ẹni kọọkan tabi awọn akojọpọ awọn Musulumi. Awa koni awọn iṣe riran pataki ti a ṣe agbekalẹ rẹ gẹgẹbi o ti wa ninu awọn iṣe riran Kristiṣeni.

Iye enia aiye ti lekun lonka 136% lati 1934 si 1984, Kristianiti ko ida 47% nigbati Islam ko ida 235%. Ṣe agbeyewo *The Plain Truth*, February 1984, ninu ọrọ Ajọdun Aadọta Ọdun rẹ, ti o nsọ lati inu *The World Almanac and Book of Facts 1935* ati *Reader's Digest Almanac and Yearbook 1983*.

K. Ti gbogbo awọn ẹsin meṣeṣe, Juu, Kristianiti ati Islam ba nṣe apemọra pe ọdọ Ọlọhun Kan ati Adẹda kannaa ni awọn ti wa, kiwa ni idi rẹ ti wọn fi yatọ si ara wọn?

M. Gbogbo awọn Anabi pata lati ori Adam titi de ori Muhammad (PBUT) ni wọn fi iṣe kannaa ran: eleyi ni nṣe, ijupajuse ẹda enia silẹ fun Allah. Ijupajuse silẹ yi ni wọn npe ni Islam ninu ede Larubawa; bakannaa Islam ntumọ si Alaafia, alaafia laarin Adẹda ati awọn ẹda Rẹ. Ti ko dabi awọn oru Juu ati Kristiani, Allah Adẹda funra Rẹ ni o fun Islam ni orukọ yi, gẹgẹbi o ti sọ ninu Surah 5:3: “Loni yi Mo ṣe ẹsin nyin ni pipe fun nyin ati pe Mo ṣe aṣepe idera Mi le nyin lori ati pe Mo yonu si Islam ni ẹsin fun nyin.” Eyikeyi orukọ Juu tabi Kristianiti ni a ko ri ninu Bibeli, koda ko si ninu iwe itumọ Bibeli. Kosi eyikeyi Wolii Israeli ti o mẹnuba gbolohun Juu. Jesu ko beere rara lati ṣe idasilẹ Kristianiti lorilẹ aiye beṣeni ko sip e ara rẹ ni Kristiṣeni. Wọn sọ gbolohun Kristianiti ni awọn igba meṣa pere ninu Majemu Titun ati akọkọ ninu Antioku.

Nidehin lẹdọ Ọba Agrippa II si Paul ninu Iṣe Awọn Aposteli 26:28: “Agrippa si wi fun Paulu pe, Pẹlu ọrọ iyanju diẹ si I, iwọ iba sọ mi di Kristiani.”

Bayi ọrukọ Kristiani awọn ọta ni o kọkọ fun bokanran awọn ọrẹ. Ati nikhin lodo Peteru ninu leta re lati tu awon olododo ninu ni 1 Peteru 4:16: “Sugbon bi o ba jiya bi Kristiani, ki oju ki maSe ti i...”

Akoko eniti won yio pe ni Musulumi ni orile aye ko ki nSe Muhammad Sugbon Abraham eniti o jupajuse silẹ fun Allah. Amọ nigbati o se wipe ona igbe aye ni Islam je loje ki won Sipaya re fun awon Anabi miran Saju Abraham bi Adam ati Noah. Nigbanaa won ntele Islamgegebi ona igbesi aye fun gbogbo iwa enia.

K. Bawo ni Abraham se le je Musulumi? Juu ni won mo o si!

M. Juu ke? Tani o so be fun e?

K. Be ni won se kowa; Bibeli naa si gbodo fi idi eyi mule pelu.

M. Nje o le fihan mi nibo ninu Bibeli ti o ti so wipe Juu ni i? Ti iwọ ko ba tete ri, je ki emi ran o lowo. Ka Genesisi 11:31.

K. “Tera si mu Abram ọmọ re, ati Loti, ọmọ Harani, ọmọ ọmọ re, ati Sarai aya ọmọ re, aya Aramu ọmọ re; nwon sib a won jade kuro ni Uri ti Kaldea, lati lo si ile Kenaani; nwon si wa titi de Harani, nwon si joko sibe.”

M. Nitorinaa Abraham eniti won bi ni Uri ti Kaldea ko ki fi nSe Juu. Akoko nitori pe Uri ti Kaldea wa ni Mesopotamia, eleyi ti o je arapa Iraq bayi. Nigbanaa Larubawa ni o po nibe ju Juu lo. Elekeji oruko Juu de lehin igbe aye Judah, ti nSe aromodomo Abraham (wo ate ti o wa ni oju ewe ti o gbẹhin). Ka Genesisi 12:4 ati 5 siwaju si.

K. “...Abramu si je eni arundilogorin odun nigbati o jade ni Harani... ni ile Kenaani ni nwon ni won si wa si.”

M. Bayi ni Abraham se si lo si Kenaani ni eni odun marundilogorin Bibeli si so ni eyiti o fojuhan wipe alejo ni o je nibe ninu Genesisi 17:8 (Emi o si fi ile ti iwọ se alejo nibe fun o, ati fun iru-omọ re lehin re, gbogbo ile Kenaani ni ini titi lailai; emi o si ma se Olurun won.” Nibayi ka Genesisi 14:13.

K. Enikan ti o sa asala de, o si ro fun Abram Heberu ni;”

M. Bawo wa ni iwọ yio se pe Abraham ni Juu ti Bibeli funrare si npe ni Heberu eleyi ti o ntumo si okunrin kan lati eba miran ti Euphrates. Bakannaa o si ntumo si eyiti Eberu, aromodomo Shem. Nibayi ka ninu Genesisi 32:28 ohun ti o sele si oruko Jakabu lehin ti o jijakadi pelu angeli.

K. “O si wipe, A ki yio pe oruko re ni Jakabu mo, bikoSe Israeli: nitoripe, iwọ ti ba Olurun ati enia ja, iwọ si bori.”

M. Bayi Heberu Abraham. Awon aromodomo Jakabu ni awon Israeli ti won je eya mejila. Juhah ni won dape ni “Juu” nitoripe awon aromodomo Judah

ni wọn npe ni Juu nipileṣe. Lati mo nitooto ẹniti Mose je, ka Eksodu 6:16-20.

K. “Wonyi si li oruko awon omo Lefi ni iran won; Gersoni, ati Kohati, ati Merari... Ati awon omo Kohati: Amramu... Amramu si fe Jokebedi arabirin baba re li aya, on li o si bi Aaroni ati Mose fun u:”

M. Bayi ni Mose ko ki nse Juu nitoripe ko ki nse aromodomo Judah Sugbon Lefi. Mose ni “olufun-lofin” (Torah ni ofin) si awon omo Israeli.

K. Bawo ni ma se alaye eyi?

M. Nitoripe awa ma nlo Kurangegebi idiwon. Iwo le salaye Bibeli oun siṣe atunse eta’nu Juu ati Kristiani pelu awon oro inu Kuran. Ohun ni Iwe ti won sipaya re gbihin eleyi ti owo ibaje ko ti kan tabi se iyanje re. Awon oro inu re je eyiti Allah jeri re ninu Surah 2:2 “Tira yi, ko si iyemeji ninu re...” oun bakannaa ninu Surah 15:9 “Dajudaju Awa ni A so iranti na kale atipe dajudaju Awa ni Oluṣo fun iwe yi (kuro nibi ibaje).” Aayah yi je ipenija fun araiye. O je ohun ti o daju wipe eyiti o ju ogoron merinla odun ti koja ti a ko si ri eyo oro kanṣo ninu Kuran ti o yi pada bi o tile jepe awon alaigbagbo sa gbogbo igbiyanju won lati yi i pada, Sugbon won di eni abuku ninu awon isapa won. Gegebi won ti soro re ninu Aayah Mimoyi: “Awa ni Oluṣo fun iwe yi (kuro nibi ibaje),” pelu Allah, O ti so o.

Ni iyato fun eyi, awon iwe mimoyi miran (Tarah, Saburah, Injila, etc.) ni won ti yipada ni ona ise awon afikun sinu re, iyokuro ninu re tabi awon iyipada kuro nibi atilewa.

K. Kini nkan kan ti Kuran so nipa Abraham ati Mose ti o je wipe o le se amujade re lati inu Bibeli?

M. Ninu Surah 3:65 “Enyin oni-tira, eeṣe enyin fi njiyan nipa Ibrahim, beni a ko so At-Ta-orata ati Injila kale (loju re) bikoṣe lehin re, enyin ko ha se laakaye ni?”

Ati ninu Surah 3:67 “Ibrhima ki ise Yahudi beni ki ise Nasara, Sugbon o je ẹniti o duro deede, o je Musulumi, on ko si si ninu awon aboriṣa.”

Ninu Surah 2:140 “Tabi enyin nsọ wipe: Dajudaju Ibrahim ati Ismaila ati Ishaka ati Yakuba ati awon aromodomo je Yahudi ati Nasara? So (Muhammad) wipe: Enyin ni e ha ju ni imo tabi Olahun (ni o ju ni imo)? Tani ha se abosi ju ẹniti o fi eri ti mbe lodore lati odore Olahun pamore lo? Olahun ko nigbagbe ohun ti enyin nse.” Ni dajudaju won ki nse Juu tabi Kristiani nitoripe oruko awon Juu je jade lehin Judah ti oruko awon Kristian je jade lehin igbati Jesu ti lo tipesi.

K. O Ẹ akọtun simi lati gbọ orukọ Allah. Kini idi ti iwọ ko fi sọ Olọhun ti o ba nsọ Gẹṣi?

M. Bẹni, nitooto, orukọ Allah ma ndabi akọtun si awọn ti wọn ki nṢe Musulumi Ẹugbọn orukọ yi ni gbogbo awọn Anabi lo lati ori Adam titi de ori Muhammad (PBUT). O jade lati ara awọn gbolohun meji Larubawa *Al-Ilah*, *i.e.* Olọhun Naa. Ti wọn ba ja leta “I” silẹ iwọ yio pada ri gbolohun Allah. Gẹṣi aaye rẹ ninu gbolohun ọrọ o le ni irisi *Allaha* eleyi ti o sunmọ orukọ Adẹda ni Heberu, *i.e. Eloha*. Ẹugbọn awọn Juu ma nṢi *Elohim* ti irisi ọpọ lo eleyi ti o ntọka si Olọhun ti o ju eyọkan lọ. Gbolohun *Allaha* ndun ni eyiti o sunmọ gbolohun Olọhun ni Aramaic ti Jesu lo, ti wọn sọ ni *Alaha* (Ẹ ayewo Encyclopedia Britannica 1980 ni abẹ Allah and Elohim). Nitorinaa nigbati orukọ Allah jẹ akọtun si awọn ti ki nṢe Musulumi, ko ki nṢe akọtun si gbogbo awọn Anabi lati ori Adam titi de ori Muhammad (PBUT), gẹṣi ẹkọ Islam kannaa ni wọn Ẹ ikede rẹ, *i.e.* ijupajuse silẹ, atipe gbolohun Allah ntọka si ọrọkun ti o ga julọ ti O nbe. Ko gba ilopo tabi imọ akọ ati abo yatọ, bayi kosi ohun bi beẹ gẹṣi Allahs, tabi akọ tabi abo Allah, gẹṣi ko ti si awọn Olọhun tabi Olọhun akọ ati Olọhun abo. O jẹ ohun ti o ru ni loju lati lo gbolohun Olọhun (God) nigbati ọpọlọpọ awọn Kristiani Elede Gẹṣi Ẹ nri Jesu gẹṣi Olọhun. Paapaa gbolohun Adẹda bakannaa nru ni loju, nitori ọpọlọpọ awọn Kristiani Ẹ nduro lori wipe Jesu ni o da aye.

Ko ki nṢe orukọ Allah nikan ni o jẹ akọtun, Ẹugbọn bakannaa ọna ti awọn Musulumi ngba fi jọsin fun Allah pelu aluwala, iteriba, ikunle, iforibalẹ oun aawẹ naa tun jẹ akọtun si awọn ti wọn ki nṢe Musulumi, Ẹugbọn ko jẹ akọtun si awọn Anabi patapata. Nigbati aluwala (ifọ iwaju ori, awọn apa, ẹṣe, ati ifi omi pa ori) Ẹiwaju ijọsin jẹ eyiti awọn Kristiani ode oni ti pati, o Ẹi jẹ ohun aigbodo maṢe fun awọn Musulumi ati awọn Anabi ti wọn ti lọ, gẹṣi a ti ri ninu awọn ẹṣe Bibeli ti o nbọ wonyi: Eksodu 40:31-32 “Ati Mose ati Aaro ati awọn ọmọ rẹ wẹ ọwọ ati ẹṣe wọn ninu rẹ. Nigbati nwon ba lọ sinu Ago ajo, ati nigbati wọn ba sunmọ pepẹ na, nwon a wẹ; bi OLUWA ti paṢe fun Mose.” Bi o tilẹ jẹ pe Paul yi ọpọlọpọ ẹkọ Jesu pada, o Ẹi Ẹ otito nipa aluwala gẹṣi a ti ri ninu IṢe awọn Aposteli 21:26 “Nigbana ni Paulu mu awọn ọkunrin na; ni ijo keji o Ẹ iwenumọ pelu wọn; o si wọ inu tempili lọ...” Awọn obirin Musulumi ma nki irun wọn pelu bibo ori wọn gẹṣi o ti wa ninu 1 Korinti 11:5,6 ati 13 “Ẹugbọn olukuluku obirin ti ngbadura tabi ti nsotele li aibo ori rẹ, o Ẹ alaibowo fun ori rẹ: nitori okanna ni pelu eniti o fari. Nitori bi obirin ko ba bo ori rẹ, ẹ jẹ ki o rẹ irun rẹ pelu: Ẹugbọn bi o ba

Şepe ohun itiju ni fun obirin lati re irun tabi lati fari re, je ki o bo ori... E gba a ro laarin enyin tikaranyin: o ha to ki obirin ki o maa gbadura si Olorun laibori?" Awon Musulumi ma njosin pelu iteriba, ikunle, iforibale oun ainibata lesegegebi awon Anabi ti o ti lo ti se be: Orin Dafidi 95:6 "E wa, e je ki a wole, ki a teriba: E je ki a kunle niwaju Oluwa, Eleda wa." Joşua 5:14 "Joşua si wole niwaju re, o si foribale..." 1 Awon Oba 18:42 "Elijah si gun ori oke Karmeli lo; o si teriba, o si fi oju re si agbedemeji eekun re." Numeri 20:6 "... won (Mose ati Aaroni) si doju won bole: ogo OLUWA si han si won" Genesisi 17:3 "Abramu si dojubole; Olorun siba a soro pe..." Eksodu 3:5 ati Işe awon Aposteli 7:33 "Oluwa si wi fun u (Mose) pe, Tu bata re kuro li ese re: nitori ibiti iwogbe duro ni ile mimoni."

Kristiani kan yio wa gbọn riri ti o ba gbọ wipe Iri ajo mimo tabi Hajj nibi awon Musulumi se nşe ni iwoyi nipa iyipo kari okuta mimo Ka'abah ni Mekka, je eyiti opolopo awon Anabi ti se koja, paapaa julọ awon Anabi ti won je Yehudi.

K. Emi koi ti ka tele Iri ajo mimo tabi okuta mimo ninu Bibeli.

M. Eleyi je ohun ti won daruko re yekeyeke ni opolopo igba şugbon awon oluka Bibeli ma nfoju foda:

1. Jakabu nigbati o nlo si Padan-aram o la ala o si ko opo won eleyi ti o pe ni Beteli, *i.e.* ati Ile Oluwa (Genesisi 28:18-19).
2. Ni opo odun seyin Anabi Jakabu yi kanna, ni Allah pa a laşe pe ki o lo si Beteli (Genesisi 35:4, 14, 15). Jakabu palemo gbogbo awon Orişa ajoji ti o wa nibe şaaju ki o to lo sibe. Lehinnaa Anabi Muhammad bakannaa palemo kuro gbogbo awon ere ti o wa layika okuta mimo Ka'abah ni Mekka.
3. Jakabu ati baba iyawo re Labani ko won miran (Genesisi 31:45-49)
"Jakabu si mu okuta kan, o si gbe e ro se won. Jakabu si wi fun awon arakunrin re pe, E maa ko okuta jo; nwon si ko okuta jo, nwon si se okiti; nwon si jeun nibe lori okiti na. Labani si so oruko re ni Jegari-Sahaduta: şugbon Jakabu so o ni Galeedi. ...Ati Mispa; nitoriti o wipe, Ki OLUWA ki o ma so temi tire..."
4. Jefata ati Ammoni ni ija si ara won. Jefata si bura si Oluwa Mispa ti Gileadi pe ohun yio fi omobirin ohun kanşo rubo ti ohun ba şegun. O si şegun, o dana sun omobirin re nibe ni laaye ni irubo si Oluwa (Awon Onidajo 11: 29-39).
5. Egba marun awon okunrin jagunjagun lati inu awon idile Israeli

mọkanla bura niwaju Oluwa ni Mispa lati pa awon idile Benjamini run (Awon Onidajo 20 ati 21).

6. Awon omọ Israeli ni abe Samueli bura ni Mispa lati pa awon oriṣa won run ti won ba ni iṣegun lori awon Filistini (1 Samueli 7).
7. Gbogbo idile Israeli ni o koju si Mispa nigba ti won yan Samueli ni oḅa Israeli (1 Samueli 10).

O wa farahan gbangba ni bayi wipe ko si Mispa kan ti o ku ṣeku lorile aiye yi ayafi ti lailai kanṣo ti o wa ni Ilu Mimọ Mekka ti Abraham ati omọ re Ismail ko, eniti ti Anabi Muhammad pada wa jade lati ara re. Awon Musulumi gangan ni awon olutele gbogbo awon Anabi patapata. Emi le so awon nkan miran fun iwọ nipa awon Musulumi, Islam ati Muhammad (PBUH) ninu Bibeli, ṣugbon idi wo ni o le fi mo eyi nigbati iwọ ko wa lati mo ododo?

K. Emi ni idaniloju nipa igbagbo mi gegebi Kristiani ṣugbon emi gbaniyanju lati mo siwaju si nipa awon esin mejeeji. Ni awon igba miran erin a pami gegebi Kristiani lehin ti mo ba ka awon iwe ti awon Musulumi ko.

M. Nje o mu iwọ loka ninu igbe aiye olufokansi re bi?

K. Beeni, emi ko ma nlo si church deede mo bi ti atehinwa. Emi ti ma nka ni kokọ awon iwe ti awon Musulumi ko. Emi si ti beere lowo awon opolopo Musulumi ohun ti ko han simi, ṣugbon ko ti si eyiti o temi lorun. Emi nwa igbagbo kan eleyi ti emi lee gbarale, eleyi ti yio fun mi ni ifokanbale, ti o si mogbon dani, ti ki nse eyiti emi yio kan nigbagbo ninu re laini imo nipa re.

M. Bi o se gbodo ri ni eyi. Emi mo riri iduro re. Ṣugbon won ko yoda funwa lati tan eniken. Awon ti o ba fe gbowa nikan ni awa ma nse ikede fun.

K. Ṣugbon emi ni ominira lati yan eyikeyi igbagbo ti emi ba fe laayo ti ko si si eniken ti o le dami lekun re.

M. Beeni, kosi ijeni nipa ninu esin.

K. Kini idire ti awon Musulumi fi npe awon enia miran lati gba igbagbo, nigbanaa?

M. Gegebi awon Kristiani se npe awon Juu lati gba Jesu gegebi Messiah, beṅ naa ni awa Musulumi se npe awon Kristiani nigbakannaa pelu awon Juu ati gbogbo eda enia lati gba Muhammad (PBUH) ni Igbehin awon Anabi patapata. Anabi Muhammad (PBUH) so pe: Je ise mi ani bose ayah kan (ese kan ti Kuran Mimọ).”

Bakannaa Isaiah so ninu ori 21:13 pe, “Oro-Imo niti Arabia,” eleyi ti o ntumo si ojuse awon Larubawa Musulumi, eyiti o ntumo si ti gbogbo awon

Musulmi ni bayi, lati *še* itankalẹ Islam. Isaiah sọ eleyi lẹhin igbati o ri ninu ala keke-ogun ketekete ati keke-ogun rakunmi (21:7): “O si ri keke-ogun pelu elẹsin meji-meji, keke-ogun ketekete, keke-ogun rakunmi; o si fi ibaralẹ tetilele gidigidi.”

Keke-ogun ketekete ni o pada di Jesu eniti o wo Jerusalem (Johanu 12:14; Matteu 21:5). Tawani eniti o je keke-ogun rakunmi nigbanaaa? Kole je elomira ti o ju Muhammad (PBUH) lo eniti o de ni nkan bi ogorun mefa odun lẹhin ti igbati Messiah ti wa. Ti eleyi ko ba je, lẹhinnaa asotele yi ko ti di mimuše niyen.

K. Alaye re ngbami niyanju lati tun lo *še* ayewo Bibeli gidigidi siwaju si. Yio wu mi lati ni awon ifoworo pelu re siwaju si.

M. Beeni, ti o ba *še* aseyori ni ile aiye yi, ko tumo sipe o ti *še* aseyori ni lẹhinwa oia. Igbẹhin ni dara julọ ti yio si pe julọ. Nibayi awon enia ti nsunmora si ati aiye. Je ki a ma wa papo opolopo igba lati ma jiroro nipa awon aawo pelu isọ otito ati lai *še* eta’nu. Islam duro lori ipile ogbon ero ori, iwọ ko kan gbodo tewo gba a be. Paapa Bibeli yin so pe, “E maa wadi ohun gbogbo daju; e di eyiti o dara mu *šinšin*” 1 Tessalonika 5:21).

K. Iwo muwa nisinyi “keke-ogun rakunmi” lati inu Isaiah ti iwo si pinnu wipe Muhammad ni. Nigbanaa *še* won so asotele re ninu Bibeli ni?

M. O daju.

K. Ninu Majemu Lailai tabi Majemu Titun?

M. Ninu mejeeji. Sugbon iwo ko le damo ninu Bibeli ni odiwon igba ti iwo ko ti ni igbagbo ninu Okanşoşo Olọhun. Ohun ti mo gba lero nipe ni odiwon igbati iwo başi ni igbagbo ninu Metalokan, Jesu ni Oluwa, Jesu Omọ Olọrun, Iku fun Eşe Amomọ da ati Abinibi. Awon enia ni o *še* agbekale gbogbo awon ekọ wonyi. Jesu ti so asotele ninu (Matteu 15:9) wipe awon enia yio ma sin oun laini anfani ti won yio si ni igbagbo ninu awon ekọ ti awon enia *še* agbekale re: “Sugbon lasan ni nwon nteriba fun mi, Nwon nfi ofin enia kọni fun ekọ.”

BIBELI MIMO

M. Njẹ o da iwọ loju wipe Bibeli jẹ mimo?

K. Bẹni, emi ni idaniloju nipa eyi; Ọrọ Ọlọhun ni o nṣe.

M. Ka ohun ti Luku sọ nipa iwe iranti rẹ ni 1:2 ati 3.

K. “Ani gẹgẹ bi awọn ti o ṣe oju wọn lati ibere, ti nwon si jasi iranṣe ọrọ na, ti fi le wa lowo; O si ye fun mi pelu, lati kowe si o lesese bi mo ti wadi ohun gbogbo kinikini si lati ipilese, Teofilu olola julọ.”

M. Ti Luku ba sọ wipe oun tikalara oun ko ki nṣe alafojuri ati pe awọn imọ ti oun kojọ yi jẹ lati odo awọn eniti ọrọ soju wọn ni, ti ko si ki nṣe gẹgẹbi awọn ọrọ ti Ọlọhun ṣe imisi rẹ, njẹ iwọ si tun gba Bibeli gbọ ni ọrọ Ọlọhun?

K. Boya ipin yi nikan ni ki nṣe ọrọ Ọlọhun.

M. Itan fi han wipe oniranran ayipada ni o ba Bibeli ni awọn ojo aiye rẹ. The Revised Standard Version 1952 ati 1971, the New American Standard Bible ati the New World Translation of the Holy Scripture ti yo awọn ese kan pato kuro ti a ba fi wọn we the King James Version. Reader’s Digest ti di ida adota ninu ogorun ku kuro ninu Majemu Lailai ti o si di ida marundilogbon ku kuro ninu Majemu Titun, Ni awon kan sehin awon Kristiani ologbon nipa Bibeli fe “desex” Bibeli. Nje “mimo” ntumọ si wipe nje Bibeli da nide kuro ninu asise?

K. Bẹni, bi o se ri niyen. Sugbon iru asise wo ni iwọ gba lero?

M. Se bi ese kan sọ wipe enikan ti o daju ku ni eni adota odun ti ese miran tun sọ wipe eniyi kannaa ku ni eni ogota odun, nje awon ọrọ mejeeji yi le je otito?

K. Rara, awon ọrọ mejeeji ko le je otito lai. Eyokan pere ni o le je otito tabi ki mejeeji je asise.

M. Ti iwe mimo ba ko awon ese ti o fi ori gbarawon jo sinu, Nje iwọ si tun ro o si mimo?

K. Ti o ba ribe ko ki nṣe mimo, nitoripe iwe mimo je isipaya lati odo Ọlọhun o si gbodo je ohun ti yio soro lati ko awon asise tabi awon ese ti o fi ori gbarawon jo sinu.

M. Nigbanaa o je eyiti ko ki nṣe mimo.

K. Bee gele; iwa mimo re yio faraṣin.

M. Ti o ba ri be, iwọ ko le gba a gbọ ni ida ogorun ninu ogorun. Kini o le je okunfa eyi nigbanaa?

K. O le jẹ aṣiṣe nibi akọsilẹ; iyipada imọmọ lati ọwọ awọn akọwe pẹlu piparẹ tabi iṣe afikun.

M. Ti awọn ẹṣe ti o fi ori gbarawọn ba wa ninu Bibeli, nṣe iwọ Ẹi tun ro o si mimọ?

K. Emi ko nigbago wipe Bibeli ko ki nṣe mimọ, nigbati emi ko ti ri eyikeyi awọn ẹṣe ti o fori gbari ninu rẹ.

M. Ọpọlọpọ awọn ẹṣe ti o fi ori gbarawọn ni o wa ninu rẹ.

K. Ninu Majemu Lailai tabi Titun?

M. Ninu awọn Majemu mejeeji. Eleyi ni diẹ ninu wọn:

II Samueli 8:4

Dafidi si gba ẹgbẹrun kẹkẹ-ogun lẹwọ rẹ, ati ọdẹgbẹrun ẹlẹṣin, ati ẹgbaawa awọn ẹlẹṣe...

Ibeere: ọdẹgbẹrun tabi ọdẹgbẹrun?

II Samueli 8:9-10

Nigbati **Toi** ọba Hamati si gbọ pe Dafidi ti pa gbogbo ogun **Hadadeseri**, **Toi** si ran **Joram** omọ rẹ si Dafidi ọba, lati ki i, ati lati sure fun u nitoripe o ti ba **Hadadeseri** jagun, o si ti pa a: nitoriti **Hadadeseri** sa ti ba **Toi** jagun. **Jorami** si ni ohun elo fadaka, ati ohun elo wura, ati ohun elo idẹ li ọwọ rẹ.

Ibeere: **Toi** tabi **Tou**, **Joram** tabi **Hadoramu**, **Hadadeseri** tab **Hadareseri**?

I Kronika 18:4

Dafidi si gba ẹgbẹrun kẹkẹ-ogun, ati ọdẹgbẹrun ẹlẹṣin, ati ẹgbaawa awọn ẹlẹṣe...

I Kronika 18:9-10

Nigbati **Tou** ọba Hamati si gbọ pe Dafidi ti pa gbogbo ogun **Hadareseri** ọba Soba, O ran **Hadoramu** omọ rẹ s Dafidi ọba lati ki i ati lati yọ fun u, nitoriti o ti ba **Hadareseri** ja o si ti Ẹgun rẹ (nitori **Tou** ti jẹ ọta **Hadareseri**); o si ni oniruru ohun elo wura ati ti fadaka ati idẹ pẹlu rẹ.

II Samueli 10:18

Awọn ara Sira sisa niwaju Israeli; Dafidi si pa ninu awọn ara Siria *oḍegberin awọn awọn onikẹkẹ-ogun*, ati *oḳẹ meji ẹlẹṣin*, nwon si kọlu *Ṣobaki* olori ogun wọn, o si ku nibẹ.

Ibeere: Oḍegberin awọn awọn onikẹkẹ-ogun tabi oḍegbarin enia? Oḳẹ meji ẹlẹṣin tabi ẹlẹṣẹ? Ṣobaki tabi Ṣofaki?

II Awọn Ọba 8:26

Eni *oḍun mejilelogun* ni Ahasiah jẹ nigbati o bẹrẹ si ijọba;

Ibeere: Oḍun mejilelogun tabi mejilelogoji?

II Awọn Ọba 24:8

Eni *oḍun mejidilogoji* ni Jehoiakini nigbati o bẹrẹ si ijọba, o si jọba li *oṣu męta* ni Jerusalemu.

Ibeere: Oḍun mejidilogoji tabi oḍun mejọ? Oṣu męta tabi oṣu męta ati ijo męwa?

II Samueli 23:8

Wonyi si li orukọ awọn ọkunrin alagbara ti Dafidi ni: ẹniti o joko ni ibujoko *Takmoni* ni olori awọn balogun, on si ni Adino Esniti ti o pa *oḍunrun enia* lẹrikan.

Ibeere: Takmoni tabi Hakmoni? oḍunrun enia tabi oḍunrun enia?

I Kronika 19:18

Ṣugbọn awọn ara Siria sa niwaju Israeli, Dafidi si pa *oḍegbarin enia* ninu awọn ara Siria ti o wa ninu kẹkẹ-ogun, ati *oḳẹ-meji ẹlẹṣẹ*, o si pa *Ṣofaki* olori ogun na.

II Kronika 22:2

Eni *oḍun mejilelogoji* ni Ahasiah, nigbati o bẹrẹ si ijọba.

II Kronika 36:9

Eni *oḍun mejọ* ni Jehoiakini nigbati o bẹrẹ si ijọba, o si jọba li *oṣu męta ati ijo męwa* ni Jerusalemu.

I Kronika 11:11

Eyi ni iye awọn ọkunrin akọni ti Dafidi ni: JaṢobeamu ọmọ *Hakmoni*, olori ninu awọn ọgbọn balogun: on li o gbe ọkọ rẹ soke si *oḍunrun enia* ti opa lẹrikan.

II Samueli 24:1

Ibinu *Oluwa* si ru si Israeli, o si ti Dafidi si wọn, pe, Lọ ka iye Israeli ati Juda.

Ibeere: Njẹ Oluwa Dafidi nigbanaa ni Satani? Oḷohun koni jẹ!

II Samueli 6:23

Mikali ọmọbirin Saulu *ko si bi ọmọ*, titi o fi di oḷo iku rẹ.

Ibeere: Ẹ Mikali bi awọn ọmọ tabi ko bi?

Iwe kukuru: Orukọ Mikali ninu II Samuel 21:8 Ẹi wa bẹ ninu King James Version ati The New World Translation of the Holy Scriptures ti awọn Jehova's Witnesses nlo, Ẹugbọn wọn ti yi i pada si Merab ninu the New America Standard Bible 1973.

K. Emi ko ri on tẹlẹ ri. Njẹ ọpọlọpọ rẹ Ẹi tun wa?

M. Ẹ o fẹ lati mọ siwaju si? Njẹ eleyi ko ti tẹrun lati kọ ije mimọ rẹ? Wo Genesisi 6:3 “Oluwa si wipe, Ẹmi mi ki yio fi igba-gbogbo ba enia ja, ẹran ara sa li on pẹlu: oḷo rẹ yio si jẹ ọgọfa ọdun.”

Ẹugbọn ẹni ọdun melo ni Noah nigbati o ku? O ju ọgọfa ọdun lọ. Wo Genesisi 9:29 “ Gbogbo oḷo Noa jẹ ẹgbẹrun ọdun o di aadọta: o si ku.” Awọn Kristiani oḷoḷo kan ndimu ko ki nṣe wipe oḷo ori enia ti o pọ julo yio jẹ ọgọfa Ẹugbọn wipe ikun omi nwa ni ọgọfa ọdun. Ani eleyi ko bamu nitoripe nigba asiko ikun omi Noah ti gbọḷo jẹ ẹni ẹgbeta ati ogun (500+120) ọdun Ẹugbọn Bibeli sọ pe ẹgbeta ọdun. Ẹ ayewo awọn ẹse wonyi- Genesisi 5:32 “Noa si jẹ ẹni ẹdẹgbeta ọdun...”, Genesisi 7:6 “Noa si jẹ ẹni ẹgbeta ọdun nigbati kikun-omi de si aiye.”

Kristianiti gbagbo wipe Oḷohun da enia ni aworan ara Rẹ: funfun, dudu tabi eyikeyi miran, akọ tabi abo? Eleyi wa ni ibamu si Genesisi 1:26 “Oḷorun si wipe, Jẹ ki a da enia li aworan wa, geḡe bi iri wa...” Ẹugbọn eleyi ntako

I Kronika 21:1

Satani si duro ti Israeli, o si ti Dafidi lati ka iye Israeli.

II Samueli 21:8

Oba si mu awọn ọmọkunrin mejeji ti Rispa ọmọbirin Aia bi fun Saulu, ani Armoni ati Mefiboṣeti, ati *awọn ọmọkunrin mararun* ti Merabu, ọmọbirin Saulu, awọn ti o bi fun Adrieli ọmọ Barsillai ara Meholati.

(Isaiah 40:18 ati 25): “Tali ẹnyin o ha fi Ọlọrun we? Tabi aworan kini ẹnyin o fi Ẹ akawe rẹ?... Njẹ tani ẹnyin o ha fi mi we, tabi tali emi o ba dọgba? ni Ẹni-Mimọ wi.” Bakannaa wo (Orin Dafidi 89:6) “Nitoripe, tali o wa li ọrun ti a le fi we Oluwa?” Ati (Jeremiah 10:6-7) “Ko si ẹnikan ti o dabi iwọ, Oluwa!... ko si ẹniti o dabi iwọ.”

K. Sibesibẹ ninu Majemu Lailai ni gbogbo awọn eleyi wa.

M. Nibayi jẹ ki a lọ sinu Majemu Titun.

Johanu 5:37

Ẹnyin ko gbọ ohun rẹ nigba kan ri, beṣi ẹ ko ri awọ rẹ.

Johanu 14:9

...ẹniti o ba ti ri mi, o ti ri Baba...

Johanu 5:31

Bi emi ba njeri ara mi, *eri mi ki iṣe otitọ.*

Johanu 8:14

Jesu dahun o si wi fun wọn pe, Bi mo tilẹ njeri fun ara mi, *otitọ li eri mi*

Iwonyi kanni diẹ ninu awọn itakora ti o wa ninu Majemu Titun. Iwọ yio Ẹi tun ri siwaju si ti a ba ni ifọrojomitoto ọrọ papọ lori otitọ awọn ẹko Kristianiti igbalode gẹgẹ bi Metalokan, Jesu ni Ọlọhun, Jesu Ọmọ Ọlọhun, Iku fun Ẹṣe Amomọ da ati Abinibi, ki a ma ti wa sọ nipa itabuku ọpọlọpọ awọn Anabi ninu Bibeli gẹgẹ bi awọn olujọsin fun awọn oriṣa eke ati ifesun ibalo obi pẹlu ọmọ, iba obirin lo ni tipa, ati agbere kan wọn.

K. Nibo ni iwọ ti ri iyẹn ninu Bibeli?

M. Wọn Ẹ afihan Noah ni ẹniti o ti mu ọti yo debi wipe o bọ ara rẹ si ihoho niwaju awọn omokunrin rẹ kekere (Genesisi 9:23-24): “Ati Ẹmu ati Jafeti mu gogowu, nwon si fi le ejika awọn mejeji, nwon si fi ẹhin rin, nwon sibo ihoho baba wọn; oju wọn si wa lehin; nwon ko si ri ihoho baba wọn. Noa si ji kuro li oju ọti-waini rẹ, o si mọ ohun ti omọ rẹ kekere Ẹ si i.”

Ko ki nṣe ẹsun ini iyawo pupọ nikan ni wọn fi kan Solomoni bikoṣepe wọn tun ni o njọsin fun awọn oriṣa eke wọn pẹlu (1 Awọn Ọba 11:9-10): “Oluwa si binu si Solomoni... Ti o si paṣe fun u nitori nkan yi pe, Ki o ma Ẹ tọ awọn oriṣa lehin: Ẹugbon ko pa eyiti Oluwa fi aṣe fun u mọ.”

Aaroni, gẹgẹbi Anabi kan ti o tele ẹgbon rẹ Mose lọ si ọdọ Farao, wọn fi ẹsun kan pe o fi ohun-ona fi ẹgboro-malu fun awọn omọ Israeli ki wọn le ma a jọsin fun u (Eksodu 32:4): “O si gba wọn li ọwọ wọn, o si fi ohun-ona fifin

Şe e, o si da a li aworan ẹgbọrọ-malu: nwọn si wipe, Israeli, wọnyi li oriŞa rẹ, ti o mu ọ goke lati ile Egipti wa.”

Iwo yio ka nipa Anabi kan eleyi ti o fẹ awọn ọmọ meji ni aya ni akoko kanna (Genesisi 29:28): “Jakobu si Şe bẹẹ, o si Şe ọşẹ rẹ pe: o si fi Rakeli ọmọbirin rẹ fun u li aya pẹlu.”

Wọn si fi ẹsun agbere kan Anabi miran (11 Samueli 11:4-5): “Dafidi si ran awọn iranŞe, o si mu u; on si wọ inu ile tọ ọ lọ, on si ba a dapọ: nigbati o si wẹ ara rẹ mọ tan, o si pada lọ si ile rẹ. Obirin na si fẹra ku, o si ranŞe o si sọ fun Dafidi, o wipe, Emi fẹra ku.”

Ibeere mi nipe: Ti o ba ri bayi bawo wa ni wọn Şe le tẹwọ gba Dafidi sinu itan iran Jesu nigbati o jẹ wipe iŞe ni o bẹrẹ pẹlu ẹnikan ti o ti daran iwa-agbere? Allah da-lẹkun eyi! Njẹ eleyi ko ki nŞe atako pẹlu ohun ti wọn sọ ninu (Deuteronomi 23:2): “Ọmọ-ale ki yio wọ inu ijọ enia Oluwa; ani de iran kẹwa enia rẹ kan ki yio wọ inu ijọ enia Oluwa.”

Ẹsun miran ti iŞe ohun ewọ pẹlu ẹbi oun pẹlu iba obirin lo ni tipa lọdọ Amnoni ọmọkunrin Dafidi lori iyekan arabirin rẹ Tarami (11 Samueli 13:14) “Şugbọn o (Amnoni) kọ lati gbọ ohun rẹ; o si fi agbara mu u (Tarani), o si Şegun rẹ, o siba a dapọ.”

Sibesibẹ ilopo ibalopo tipatipa lọdọ Absalomu si awọn obirin Dafidi, ni wọn sọ ni 11 Samueli 16:22 “Nwọn si tẹ agọ kan fun Absalomu li orile; Absalomu si wọle tọ awọn obirin baba rẹ li oju gbogbo Israeli.” (Emi ko le gbagbọ wipe enikeni nile aiye yi le Şe eyi, ani alaimoye enia ko le Şe e.)

Ibalo obi pẹlu ọmọ miran, lọdọ Judah ati Tamari iyawo ọmọ rẹ: Nigbati Judah nlọ si Timnati lati lọ si ọdọ awọn olurerun agutan rẹ o ri Tamari; o fi i pe paŞaga nitori o boju rẹ (Genesisi 38:18) “...O (Judah) si fi wọn fun u, o si wọle tọ ọ lọ, on si ti ipa ọdọ rẹ yun.”

Bi o tilẹ jẹ pe ọta aiyeraye ni awọn Yehudi ati Musulumi, ko si eyikeyi Musulumi ti o le kọ iwe kan ti yio wa fi ootẹ iba obirin lo ni tipa, iwa agbere, iŞe ohun ewọ pẹlu ẹbi tabi paŞaga tẹ eyikeyi ninu Anabi Yehudi gegebi Judah, Dafidi, Jesu, etc.

Allah ran gbogbo awọn Anabi fun itọşona araiye. Njẹ iwọ lero wipe Olọhun fi iŞe itọşona ran awọn ẹni ibi?

K. Emi ko lero bẹẹ. Şugbọn Şe iwọ ko gbagbọ ninu Bibeli ni?

M. Awa gbagbọ ninu gbogbo awọn Iwe Mimọ pata, amọ ninu ẹda atetekoŞe ni. Olọhun ran OjiŞe kan gege bi olukilo si orile-edede koşkan, ti awọn kan ninu wọn si ni Iwe Mimọ lowọ gege bi ifonahan fun orile-edede yẹn nikanŞo.

Suhuf si Abraham, *Torah* (apakan Majemu Lailai) si Mose, *Zabur* (Orin Dafidi) si Dafidi, ati *Injeel* (Ihin Rere) si Jesu. Kosi ikan ninu awon Iwe Mimọ yi ti o si wa ni eḁa atetekoṣe won ni bayi. Gege bi eto Allah ni atetekoṣe, Nikehin O ran Muhammad (alaafia Olọhun ki o ma ba a) gege bi Edidi gbogbo awon Ojiṣe pelu Kuran Mimọ gege bi atonisona fun gbogbo eḁa enia, ni gbogbo aaye ati ni gbogbo asiko.

Jesu funrare so wipe awon omọ Israeli nikan ni won ran oun si (Matteu 15:24): “A ko ran mi, bikoṣe si awon agutan ile Israeli ti o nu.” Bakannaa (Matteu 1:21): “Yio si bi omokunrin kan, Jesu ni iwọ o pe oruko re: nitori on ni yio gba awon enia re la kuro ninu eṣe won.” Paapaa o so wipe oun ko wa lati wa ṣe awon ayipada bikoṣe lati wa ṣe amuṣe (Matteu 5:17-18): “E maṣe ro pe, emi wa lati pa ofin tabi awon wolii run: emi ko wa lati parun, bikoṣe lati muṣe. Looto ni mo sa wi fun nyin, Titi orun on aiye yio fi koja lo, ohun kikini kan ninu ofin ki yio koja, bi o ti wu ki o ri, titi gbogbo re yio fi ṣe.”

K. Ṣugbon ni Marku 16:15 Jesu so pe, “E lo si gbogbo aiye, ki e si ma wasu ihinrere fun gbogbo eḁa.”

M. Eleyi ntako ohun ti won so ni oke Matteu 15:24 ati Matteu 1:21. Elekeji ni wipe, won ti yo Marku 16:9-20 kuro ninu opolopo awon Bibeli. The New American Standard Bible fi ipin yi sinu awon akomo o si ko awon iwe itumo ti o mbo yi: “The New World Translation of the Holy Scriptures ti awon Ajeri Jehovah (Jehovah’s Witnesses) nlo njewo wipe awon iwe afowoko ti atijo kan se afikun oro ipari gigan kan tabi oro ipari kukuri kan lehin Marku 16:8 Ṣugbon awon kan fo koja. Ati the Revised Standard Version te iwe ifiye si ti o mbo yi: “Awon kan ninu awon alaṣe atijo mu iwe de opin ni ipari ese 8...” Bakannaa eleyi ntumo si wipe ajinde ko daju gege bi won ti se alaye re ni 16:9.

K. Ṣugbon Jesu so ni Matteu 28:19 pe: “Nitorina e lo, e ma ko orile-ede gbogbo...”

M. “Orile-ede gbogbo” gbodo tumo si gbogbo awon eya mejila ti Israeli; bi beko o ntako Matteu 15:24 ati Matteu 1:21. Ninu the New American Standard Bible ati New World Translation of the Holy Scriptures won ko tumo re gege bi “orile-ede gbogbo” bikoṣe gege bi “awon orile-ede gbogbo” eleyi ti o ntumo si awon eya mejila ti Israeli. Kini o ro nipa Bibeli ni bayi?

K. Igbaḁo mi ninu re ti nbera si ni mi ni bayi.

M. O dami loju pe iwọ yio ti loye ododo ti Islam lehin igba ti a ti soro lori awon iyato wa.

ẸKỌ NIPA MẸTALỌKAN

M. Njẹ iwọ Ẹi tun gbagbo ninu Metailokan?

K. Ti o daju gidi; wọn ko sinu Episteli Ikini ti Johannu (5:7 ati 8): “Nitoripe awon meta li o njeri ni orun, Baba, Oro ati Emi Mimọ: awon meteta si je okan. Atipe awon meta li o njeri ni aiye, Emi, ati omi, ati eje: awon meteta si fenu ko ninu okan.”

M. Oh, eleyi wa ninu King James Version, ti won yonda ni 1611, ti o si mo eri ti o nipa fun Eko Metailokan. Sugbon ni bayi ipin yi, “Baba, Oro ati Emi Mimọ: awon meteta si Sokan,” ni won ti pare kuro ninu Revised Standard Version ti 1952 ati 1971 ati ninu opolopo awon Bibeli miran, bi ti itumo eleyi ti o ni ipalara lori oro iwe ti Greek.

Episteli Ikini ti Johannu (5:7 ati 8) ninu New American Standard Bible kagege bi o ti mbo yi: “Eti li o si njeri, nitoripe otito li Eti. Nitoripe awon meta li o njeri, Eti, ati omi, ati eje: awon meteta si fi ohun Sokan.” Bakanna, ninu New World Translation of the Holy Scripture ti awon Ajeri Jehovah nlo, iwọ yio ri: “Nitoripe awon ajeri meta wa, Eti, ati omi, ati eje, awon meteta si fi ohun Sokan.” O ye emi ti iwọ ko ba mo wipe won ti yo ipin pataki yi kuro, bikoṣepe emi nro idi ti opolopo awon alufaa ati awon oniwaasu ko fi ni akiyesi eleyi.

Metailokan ki nṣe eko ti Bibeli, paapaa julọ gbolohun Metailokan ko si ninu Bibeli tabi awon iwe itumo Bibeli, ko ki nṣe ohun ti Jesu koni leko re rara beṅni kosi menu ba rara ri. Kosi eyikeyi ipile tabi eri fun ninu Bibeli fun itewogba Metailokan.

K. Sugbon ninu Matteu 28:19 a Ẹi tun ri nibe: “...ki e si ma baptisi won li oruko Baba, ati ni ti Omo, ati ni ti Emi Mimọ.” Won ko ti yo ipin eleyi kuro sibesibe; ṣe eleyi ko ki nṣe eri fun Metailokan?

M. Beeko. Ti o ba so pe awon enia meta joko tabi jeun papo, nje eyi ntumo wipe won di ara enikan nibi? Agbedo. Iṣedale Metailokan lodọ Athanasius, deakoni omọ Egypt lati Alexandria, di eyiti Council of Nicaea tewogba ni A.D. 325, i.e ni eyiti o ju ogorun meta odun lo lehin ti Jesu ti lo tan. Kosi iyemeji pe iwa awon keferi Romu ni ipa lori eko yi, won yi oṣa didapo metailokan; Sabbath pada si Sunday; December 25, eleyi ti o je ojo-ibi oriṣa-oorun Mithra won, ni won wa fihan gegere bi ojo-ibi ti Jesu, bi o tile je pe Bibeli so asotele han kedere ti o si da lekun ṣiṣe igi ojo-ibi Kristi loṣo ni

Jeremiah 10:2-5: “Bayi li Oluwa wi, E maŞe kọ iwa awọn keferi, ki ami ọrun ki o ma si daamu nyin, nitoripe nwọn ndamu awọn orile-ede. Nitori asan ni ilana awọn orile-ede; nitori igi ti a ke lati igbo ni iŞe ọwọ oniŞona ati aake; Nwọn fi fadaka ati wura Şe e loŞo, nwọn fi iŞo ati olu di i mu, ki o ma le mi. Nwọn naro bi igi ọpẹ, Şugbọn nwọn ko fọhun: gbigbe li a ngbe wọn, nitori nwọn ko le rin. Ma beru wọn; nitori nwọn ko le Şe buburu, beḗli ati Şe rere, ko si ninu wọn.”

Nitoripe Isin Kristi ti yapa jina kuro ni ipileŞe awọn ẹkọ Jesu, Allah wa ran OjiŞe Re igbehin, Muhammad, ni gege bi o ti wa lara ero atetekoŞe Re, bi olutaniji lati da awọn iyipada bo sipo: iwe ikaye oŞu, oŞe ati ojo ti Roman Julian ni wọn mu jade gege bi iwe ikaye oŞu, oŞe ati ojo ti omolehin Kristi; wọn ko si Şe eran eledede lewo; ikola di asan lati ọwọ Paulu (Awọn Ara Galatia 5:2): “Kiyesi i, emi Paulu li o wi fun nyin pe, bi a ba kọ yin nila, Kristi ki yio li ere fun nyin li ohunkohun.”

Kuran Mimọ nŞe ikilo ni Surah: 5:73: “Dajudaju nwọn ti Şe aigbagbo awọn eniti o wipe: ‘Olohun ni iketa (awọn) meta.’ Kosi Olohun kan ayafi Olohun AŞo (*i.e.* Allah). Bi nwọn ko ba Şiwọ nipa ohun ti nwọn nsọ, iya eleta-elero yio kan awọn eniti o Şe aigbagbo ninu wọn.” Nje iwọ Şi tun gbagbo ninu Metalokan eleyi ti Jesu ko koni ni ẹkọ re rara?

K. Şugbọn enikan naa ni Olohun ati Jesu (Johannu 14:11): “E gba mi gbọ pe, emi wa ninu Baba, Baba si wa ninu mi.”

M. Ti o ba ribe lo ka Johannu 17:21.

K. “Ki gbogbo nwọn (awọn omọ ehin) ki o le je okan; gege bi iwọ, Baba, ti je ninu mi, ati emi ninu re, ki awọn pelu ki o le je okan ninu wa...”

M. O fi ojuhan kedere ni ahin wipe enikan naa ni Olohun ati Jesu, Şugbọn bakanna awọn omọ ehin enikan naa ni wọn ninu Jesu ati Olohun. Bi Jesu ba je Olohun nitoripe o wa ninu Olohun, kiwa ni idi re ti awọn omọ lehin Jesu nigbanaa ko fi nŞe Olohun, nibi gbogbo wọn Şe je gege bi Jesu bakanna ninu Olohun? Bi Olohun, Jesu ati Emi Mimọ mo enikan soŞo ti Metalokan, nigbanaa pelu idarapo awọn omọ ehin Jesu mowon wọn gbodo le mo Olohun kan ti medogun.

K. Şugbọn Jesu ni Olohun ni ibamu si Johannu 14:9: “...eniti o ba ti ri mi, o ti ri Baba.”

M. Boju wo ohun ti wa Şaju ati lehin eleyi: (Johannu 14:8): “Filippi wi fun u pe, Oluwa, fi Baba nah an wa, o si to fun wa.” (Johannu 14:9): “Jesu wi

fun u pe, Bi akoko ti mo ban yin gbe ti pe to yi, iwọ ko si ti imọ mi sibe Filippi? ẹniti o ba ti ri mi, o ti ri Baba; iwọ ha ti Ẹ wipe, Fi Baba han wa?”

Jesu beere lọwọ Filippi bawo o Ẹ le Ẹ afihan Ọlọhun fun awọn ọmọ ẹhin, eleyi ti ko le Ẹ e Ẹ. Iwọ gbọdọ gbagbo ninu Ọlọhun pẹlu ibu iyin fun ẹda Rẹ: oorun ni, oṣupa ni, gbogbo ẹda ni o, ati Jesu funra rẹ ti Ọlọhun da. O sọ ninu (Johannu 4:24): “Ẹmi li Ọlọhun...” ati ninu (Johannu 5:37): “..Ẹnyin ko gbọ ohun rẹ nigba kan ri, beṣi ẹ ko ri awọ rẹ.” Bawo ni iwọ Ẹ le ri ẹmi nigbana? Jesu ni ohun ti wọn ri ko ki nẸ Ọlọhun. Paulu sọ ninu (1 Timoteu 6:16): “...ẹniti enia kan ko ri ri ti ko si le ri...” Nitorina ohun ti o le ri ki nẸ Ọlọhun.

Kuran nsọ ni (Surah 6:103): “Awọn oju kole rọkirika Ọlọhun, nitori titobi Rẹ koja ki oju kan rọkirika Rẹ. On si nri awọn oju, On ni Alanu, Alakiyesi.”

K. Ki a ṣootọ, o nira lati kọ ohun ti wọn ti nkọ wa lati igba ewe.

M. Boya awọn ibeere ti o nbọwa yi yio fun iwọ agboye ti o peye nipa Metalọkan: Kini Ẹmi Mimo?

K. Ẹmi Mimo naa ni Ẹmi Mimo, bakanna oun naa ni Ọlọhun. Wọn kọ wa wipe, Baba ni Ọlọhun, Ọmọ ni Ọlọhun, Ẹmi Mimo ni Ọlọhun. Wọn ko gbawa laye Ọlọhun Three, bikoẸ Ọlọhun kan.

M. Ka Matteu 1:18.

K. “Bi ibi Jesu Kristi ti ri niyi: li akoko ti a fẹ Maria iya rẹ fun Josefu, ki nwon to pade, a ri i, o loyun lati ọwọ Ẹmi Mimo wa.”

M. Ni bayi Ẹ akawe rẹ pẹlu Luku 1:26 ati 27.

K. “Li oṣu kefa a si ran angeli Gabrieli lati ọdọ Ọlọrun lọ si ilu kan ni Galili, ti a npe ni Nasareti, Si wundia kan ti a fẹ fun ọkunrin kan, ti a npe ni Josefu, ti idile Dafidi; orukọ wundia na a si ma jẹ Maria.”

M. Bayi nibi ibi iyanu ti Jesu, Matteu darukọ Ẹmi Mimo ati Luku si darukọ angeli Gabrieli. Kini Ẹmi Mimo nigbana?

K. Ẹmi Mimo ni angeli Gabrieli.

M. Ẹ iwọ Ẹi tun gbagbo ninu Metalọkan nibayi?

K. Ọlọhun ni Ọlọhun, Ẹmi Mimo (Holy Ghost) tabi Ẹmi Mimo (Holy Spirit) ni angeli Gabrieli, Jesu si ni...

M. Jẹ ki emi ran iwọ lọwọ: Jesu ni Alasotele, ọmọ Maria.

K. Bawo ni iwọ Ẹ le wa iyanju si ohun ti awa npe ni ohun ti o ju imọ lọ?

M. Awa nlo Kuran Mimo gege bi ọpagun lati fi Ẹ atunẸ awọn iyipada ti awọn enia mu ba awọn iwe mimo ti iṣipaye rẹ ti Ṣaaju. Bi iwọ ba gbagbo nisinyi ninu Ọlọhun ỌkanṢo, ati Jesu ọmọ Maria gege bi Anabi (Alasotele),

kini o fa ti o fi gbe ẹṣẹ kan siwaju si ki o si gba Muhammad gẹgẹ bi Anabi Igbẹhin? Wi Shahadah tabi Ijẹri lẹhin mi, ede English ni akọkọ, lẹhinna ni ede Arabic.

K. Emi njeri wipe kosi oḅa kan ayafi Allah, Ẹniti koni orogun, ati wipe Muhammad ẹru ati ojiṢẹ rẹ ni, *Ash-hadu an-la llaha illallahu wahdahu la shareeka lahu wa ash-hadu anna Muhammadan 'abduhu wa rasuluhu.*

Ṣugbọn bawo ni nipa awọn obi ati awọn obi obi mi? Emi ṣi nfẹ lati wa pẹlu wọn; Kristieni ni gbogbo wọn.

M. Abraham fi awọn obi ati awọn obi obi rẹ silẹ nigbati Ododo *i.e.* Islam Ṣipaya si i. Olukuluku ni o ru ẹru ara rẹ. Boya Ododo ko ti de waba awọn baba nla rẹ ni Ṣaka gẹgẹ bi o ti de ba iwọ nisinyi ni. Kuran Mimọ nsọ ni Surah 17:15: “Ẹniti o ba tona o tona fun ẹmi ara rẹ, ẹniti o ba Ṣina o Ṣina fun u ni. Arẹru kan ko ni ru ẹru ẹlomiran. Awa ki fi iya jẹ ẹnikan titi Awa yio fi gbe ojiṢẹ dide si wọn (lati wa kilọ fun wọn).”

Bayi ododo ti de wa ba iwọ nisinyi, eyitoku ku si ọwọ rẹ.

K. Njẹ ko rọrun lati gba isin mejeeji ti Islama ti Kristieniti?

M. Kosi ijẹnipa ninu ẹsin. Iwọ le Ṣe eyikeyi ti o ba fẹ. Amọ bi iwọ bad a awọn igbagbo mejeeji papọ, o ntumọ si wipe sibẹ sibẹ iwọ ko ti tuba si Allah rara. Iwọ ṣi jẹ alaigbagbo, gẹgẹ bi o ti sọ ninu Surah 4:150-152: “Dajudaju awọn ti ko gba Olohun gbọ ati awọn ojiṢẹ Rẹ ti nwọn si nfẹ lati fi ooya si arin Olohun ati awọn ojiṢẹ Rẹ (ni inigbagbo ninu Olohun ati awọn ojiṢẹ Rẹ) ti nwọn sin wipe: Awa gba apakan gbọ (ninu awọn ojiṢẹ) awa ko si gba apakan gbọ; nwọn si nfẹ lati mu oju ọna kan larin (mejeeji) yi. Awọn wọnyi ni alaigbagbo ni ododo; a si ti pese iya ẹlẹta fun awọn alaigbagbo. Ṣugbọn awọn ẹniti o gba Olohun gbọ ati awọn ojiṢẹ Rẹ ti nwọn ko si Ṣe ipinya ni arin ẹnikeni ninu wọn, laipe a o fun wọn ni ẹsan, Olohun si jẹ Alaforiji, Alanu.”

Iwọ ṣi le pada gba pẹlu mi bi sọrọ siwaju si.

K. Njẹ a gbọdọ wi ijẹwọ (Shahadah) ki a to di ẹniti oni iwọ lọrun?

M. Ni gbara ti o ba ti balaga, ti o si pe ni lakaye, iwọ ti di ẹniti wọn la iwọ bọ lọrun yala o Ṣe Shahadah ni o tabi rara. Allah ko da aiye yi lasan, O fun iwọ ni awọn orikerike ara lati le Ṣe iyatọ larin otitọ ati iṢiṢe. O si ti ran ọpọlọpọ awọn Anabi ni awọn olukilọ. O ada wa ki a le ma jọsin fun U ati wipe ki a le figagbaga pẹlu ẹda ara wa nibi ṢiṢe rere ni aiye yi.

Surah 3:191: “...Oluwa wa! Iwọ ko da (gbogbo) eyi lasan. Ogo ni fun O!...”

Surah 90:8-10: “Njẹ Awa ko ti ẹ oju meji fun u. Ati ahon kan ati ete meji. Atipe Awa ti fi ona meji ti o yanju mo o (rere ati ibi)?”

Surah 51:56: “Atipe Emi ko ẹ ẹda alijonu ati enia lasan ayafi ki nwon le maa sin Mi (nikan).” Gbogbo ohun ti enia ba ẹ nitori Allah ijosin ni o jẹ.

Surah 18:7: “Dajudaju Awa ti ẹ ohun ti mbe ni ori ile ni osọ fun ile na, ki A le ba dan won wo ni (ki A le mo) tani ninu won ti o dara julọ ni iṣe.”

ẸKỌ NIPA JESU KRISTI NI ỌLỌHUN

M. Njẹ Ọlọhun ni Jesu?

K. Bẹni. Ninu Ihin-Rere ni ibamu si (Johannu 1:1): “Li atetekoṣe li Ọrọ wa. Ọrọ si wa pẹlu Ọlọrun, Ọlọrun si li Ọrọ na.”

M. A ti fi ẹnu ko wipe ko gbọḍo si itakora ninu Iwe Mimọ kan. Bi awọn ẹṣe meji ti o fi origbara wọn ba wa, nigbana ẹyọkan pere ni o le jẹ otitọ; awọn mejeeji ko le jẹ otitọ laiye tabi ki awọn mejeeji jẹ iṣiṣe.

Ni ibamu si Johannu 1:1 Ọlọhun ni Jesu. Ti o ba wa ri bẹ ẹ Ọlọhun melo ni o wa? O kere ju a o ri meji. Eleyi ntako ọpọlọpọ awọn ọrọ ninu Bibeli: (Deuteronomi 4:39): “...Oluwa on li Ọlọrun loke ọrun, ati lori ilẹ nisalẹ: ko si ẹlomiran.”; (Deuteronomi 6:4): “Gbọ, Israeli: Oluwa Ọlọrun wa, Oluwa kan ni”; (Isaiah 43:10-11): “...ki ẹnyin ki o le mọ, ki ẹ si gba mi gbọ, ki o si ye nyin pe, Emi ni; a ko mọ Ọlọrun kan ṣaaju mi, bẹni ọkan ki yio hu lẹhin mi. Emi, ani emi ni Oluwa; ati lẹhin mi, ko si olugbala kan.”; (Isaiah 44:6): “Bayi ni Oluwa wi... Emi ni ẹni-kini, ati ẹni-ikehin; ati lẹhin mi ko si Ọlọrun kan.”; (Isaiah 45:18): “Nitori bayi ni Oluwa wi, ẹni o da awọn ọrun; Ọlọrun tikaarẹ ti mọ aiye, ti o si ṣe e; o ti fi idi rẹ mulẹ, ko da a lasan, o mọ ọ ki a le gbe inu rẹ: Emi ni Oluwa; ko si ẹlomiran.”

Lati inu Isaiah 45:18 nikan a le pinnu wipe Ọlọhun nikan ni Adẹda atipe ko si ẹlomiran, paapaa Jesu, ko kopa ninu ida ẹda.

Iwọ tun lọ ka siwaju si: Deuteronomi 4:35; Eksodu 8:10; 11 Samueli 7:22; 1 Awọn Ọba 8:23; 1 Kronika 17:20; Orin Dafidi 86:8, 89:6 ati 113:5; Hosea 13:4; Sekariah 14:9.

K. Amọ awọn eleyi inu Majẹmu Lailai ni gbogbo wọn wa. Ṣe iwọ ri i ninu Majẹmu Titun?

M. O wa nibẹ. Ka ohun ti Jesu tikaarẹ sọ ninu (Marku 12:29): “Jesu si da a lohun, wipe, Ekini ninu gbogbo ofin ni, Gbọ, Israeli; Oluwa Ọlọrun wa Oluwa kan ni.”

(1 Awọn Ara Korinti 8:4): “...a mọ pe ohun asan li oriṣa li aiye, ati pe ko si Ọlọrun miran bikoṣe ọkanṣoṣo.” (1 Timoteu 2:5): “Nitori Ọlọrun kan ni mbe, Onilaja kan pẹlu larin Ọlọrun ati enia, on papa enia, ani Kristi Jesu.” Boju wọ agbekalẹ ọrọ yẹn “on papa enia, ani Kristi Jesu.” Nibayi iwọ wa le sọ wipe Johannu 1:1 ni o jẹ ododo ti gbogbo awọn ẹṣe miran ti o ku si jẹ iṣiṣe, tabi idakeji.

K. O ṣoro lati dajọ!

M. Jẹ ki a ẹ akiyesi rẹ ni oju ọna ti Kuran, eleyi si ni o ẹ dede pẹlu ohun ti Jesu tikaarẹ sọ ninu Bibeli. Wọn darukọ Jesu ni lọpọlọpọ igba ninu Kuran gege bi “Gbolohun Olohun” kan. Ninu Surah 3:39: “Awon Malaika sipe e (Zakariya) nigbati o wa ni iduro ti nkiran ninu ile-isin pe dajudaju Olohun nfun o niro-idunnu nipa Yahya ti yio jeri ododo nipa orọ kan ti o ti odo Olohun wa yio si jẹ eni-ola, ko si jẹ eniti nyanhanhan (nipa obirin) yio si jẹ Anabi yio si wa ninu awon eni-rere.”

Ninu Surah 3 yi kanna, o sọ ni ese 45: “(Ranti) nigbati Malaika wipe: Ire Mariyama, dajudaju Olohun fun o ni iro-idunnu pẹlu gbolohun kan lati odo Re wa, enikan ti oruko re yio maa jẹ Masihu Isa omọ Mariyama, abiyi ni ni aiye ati ni orun, yio maa bẹ ninu awon ti a sunmọ (Olohun).” Ni awon ese mejeeji ti Kuran yi, won pe Jesu ni “Gbolohun kan lati odo Allah”, i.e Gbolohun kan ti o wa lati odo Allah tabi ti o jẹ ti Allah, ni ibamu pẹlu Awon Ara Korintin ikini 3:23: “Enyin si ni ti Kristi; Kristi si ni ti Olorun.” Bi o ẹ ye ki won ko Johannu 1:1 naa ni: “...Orọ si ni ti Olorun.” Aṣiṣe le jẹ ninu itumọ lati Aramaic si Greek, o le jẹ amọmọ ẹ tabi rara. Ni ede Greek *Theos* ntumọ si Olohun nigbati *Theou* ntumọ si ti Olohun (ẹ ayewo Greek Dictionary, Greek Bible, tabi Muhammad in the Bible by Prof. Abdul-Ahad Dawud, former Bishop of Uramiah, page 16). Iyatọ leta kanṣo pere amọ o awon abajade ti o tobi.

K. Kini idi ti won fi pe Jesu ni Orọ Olohun ninu awon Iwe Mimọ mejeeji?

M. Eda Jesu ninu apo ibi Maria waiye laisi ipile iru, o kan ẹle pẹlu aṣe Allah: “Jẹbẹ” gege bi O ti sọ ninu Surah 3:47 yi kanna: “O (Maria) wipe: Oluwa mi, bawo ni omokunrin kan yio ẹ maa bẹ fun mi, nigbati abara kan ko f’owọ kan mi? On (Malaika) si wipe: Bayi ni Allah nṣe eḍa ohun ti o ba fe. Nigbati o ba pinnu orọ kan yio wi fun pe: Jẹbẹ, yio si jẹ bẹ.”

K. Olohun ni Jesu nitoripe o kun pẹlu Emi Mimọ.

M. Kini idi ti iwọ ko fi ri awon enia miran ti won kun pẹlu Emi Mimọ ni eni giga? (Iṣe Awon Aposteli 11:24): Nitori on (Barnabas) jẹ enia rere, o si kun fun Emi Mimọ, ati fun igbagbo: enia pipọ li a si ka kun Oluwa.” (Iṣe Awon Aposteli 5:32): “Awa si li ẹleri nkan nwonyi; ati Emi Mimọ pẹlu, ti Olorun fifun awon ti o gbọ tire.”

Tun bojuwo siwaju si: Iṣe Awon Aposteli 6:5; 11 Peteru 1:21; 11 Timoteu 1:14; 1 Awon Ara Korinti 2:16; Luku 1:41.

K. Ṣugbon Jesu ti kun fun Emi Mimọ nigbati o ẹi wa ninu apo ibi iya re.

M. Bẹẹ naa ni pẹlu Johannu Onirinbomi (Luku 1:13, 15): “Şugbọn angẹli na wi fun u pe, Ma bẹru, Sakariah: nitoriti adura rẹ gba; Elisabeti aya rẹ yio bi ọmọkunrin kan fun ọ ...yio kun fun Ẹmi Mimo ani lati inu iya rẹ.”

K. Şugbọn Jesu le ẹ awọn işẹ iyanu. O bọ ẹgberun marun enia pẹlu akara marun ati ẹja meji pere.

M. Elişa ati Elijah naa ẹ iru eyi gẹlẹ, Elişa bọ ọgọrun enia pẹlu ogun işu akara ọka-barle ati Şiri ọka diẹ (11 Awọn Ọba 4:44): “Bẹli o gbe e ka iwaju wọn, nwọn si jẹ, nwọn si ku silẹ, gẹgẹ bi ọrọ Oluwa.” Elijah şonigbọwọ ibisi ororo ti opo kan ati ti o sọ fun pe (11 Awọn Ọba 4:7): “Lọ, ta ororo na, ki o si san gbese rẹ, ki iwọ ati awọn ọmọ rẹ ki o si jẹ owo ti o ku.” Bakanna wo (1 Awọn Ọba 17:16): “Ikoko iyẹfun na ko Şofọ, bẹni kolobo ororo na ko gbẹ, gẹgẹ bi ọrọ Oluwa, ti o ti ipa Elijah sọ.” Bakanna (1 Awọn Ọba 17:6): “Awọn ẹiyẹ iwo si mu akara pẹlu ẹran fun u wa li owuro, ati akara pẹlu ẹran li alẹ: on si mu ninu odo na.”

K. Şugbọn Jesu le wo ẹtan san.

M. Gẹgẹ bẹẹ naa ni Elişa ẹ sọ fun Naamani ẹniti o jẹ adẹtẹ pe ki o wẹ ninu odo Jordani (11 Awọn Ọba 5:14): “Nigbana ni o (Naamani) sọkalẹ, o si tẹ ara rẹ bọ inu Jordani nigba meje, gẹgẹ bi ọrọ enia Ọlọrun (Elişa): ẹran ara rẹ sit un pada bọ gẹgẹ bi ẹran ara ọmọ kekere, on si mọ.”

K. Şugbọn Jesu le jẹ ki afoju tun pada reran.

M. Gẹgẹ bẹẹ naa ni Elişa ẹ ẹ (11 Awọn Ọba 6:17): “Elişa si gbadura, o si wipe, Oluwa, emi bẹ ọ, la a li oju, ki o le reran. Oluwa si la oju ọdọmọkunrin na; on si reran...” (11 Awọn Ọba 6:20): “O si ẹ, nigbati nwọn de Samaria ni Elişa wipe, Oluwa, la oju awọn enia wọnyi, ki nwọn ki o le reran. Oluwa si la oju wọn; nwọn si reran; si kiyesi i, nwọn mbe li aarin Samaria.”

Bẹẹ naa ni wọn sọ pe Elişa fa ifọju (11 Awọn Ọba 6:18): “Nigbati nwọn si sọkalẹ tọ ọ wa, Elişa gbadura si Oluwa, o si wipe, Emi bẹ ọ, bu ifọju lu awọn enia yi. On si bu ifọju lu wọn gẹgẹ bi ọrọ Elişa.”

K. Jesu le ji oku dide.

M. Fi we Elijah (1 Awọn Ọba 17:22): “Oluwa si gbọ ohun Elijah; ẹmi ọmọde na sit un pada wa sinu rẹ, o si soji.” Bakanna fi we Elişa (11 Awọn Ọba 4:34): “On (Elişa) si goke, o si dubule le ọmọ na, o si fi ẹnu rẹ le ẹnu rẹ, ati oju rẹ le oju rẹ, ati ọwọ rẹ le ọwọ rẹ: on si na ara rẹ le ọmọ na, ara ọmọ na si di gbigbona.”

Ani egungun oku Elişa le da ẹmi pada si ara oku ni ogede kikan lasan (11 Awọn Ọba 13:21): “O si ẹ, bi nwọn ti nsinku ọkunrin kan, si kiyesi i, nwọn

si ri egbe kan; nwon si ju oku na sinu isa-oku Eliṣa, nigbati a si so o silẹ, ti okunrin na fi ara kan egungun Eliṣa, o si soji, o si dide duro li ese re.”

K. Ṣugbon Jesu rin lori omi.

M. Mose na owọ re si oju okun (Eksodu 14:22): “Awon omọ Israeli si lo sinu aarin okun ni ile gbigbe: omi si se odi si won li owọ otun, ati owọ osi.”

K. Ṣugbon Jesu le awon emi esu jade.

M. Jesu funra re gba wipe awon miran le se e (Matteu 12:27 ati Luku 11:19): “Bi o ba si se pe nipa Beelsebubu li emi fin le awon emi esu jade, nipa tani awon omọ nyin fin nle won jade? Nitorina ni nwon o fi ma se onidajo nyin”

Bakanna awon omọ ehin naa le le awon emi esu jade nibi Jesu ti so ni (Matteu 7:22): Opolopo enia ni yio wi fun mi li ojo na pe, Oluwa, Oluwa, awa ko ha soṣele li oruko re? ati oruko re ki a fi le awon emi esu jade? Ati li oruko re ki a fi se ope ise iyanu nla?”

Paapaa awon wolii eke yio se awon ise emo, gege bi Jesu tikaare ti so asotele re (Matteu 24:24): “Nitori awon eke Kristi, ati eke wolii yio dide, nwon o si fi ami ati ohun iyanu nla han; tobege bi o le se se nwon o tan awon ayanfe paapaa.”

K. Ṣugbon Elijah ati Eliṣa se awon ise iyanu latipase siṣe adura si Oluwa ni.

M. Jesu naa se awon ise iyanu pelu ore-ofe Olahun, bi ohun funrare se so (Johannu 5:30): “Emi ko le se ohun kan fun ara mi...” ati (Luku 11:20): “Ṣugbon bi o ba se pe ika Olurun li emi fin le awon emi esu jade, ko si aniani, ijoba Olurun de ba nyin.” Gbogbo awon ise iyanu ti Jesu se ni awon Anabi, awon omọ ehin, ati paapaa awon alaigbagbo ti won saaju ti se. Ni bamiran, Jesu ko le se ise agbara kan nibi ti aigbagbo ba wa (Marku 6:5-6): “On ko si le se ise agbara kan nibe, ju pe o gbe owọ re le awon alaisan die, o si mu won larada. Eni si ya a nitori aigbagbo won. O si lo si gbogbo ileto yika, o nkoni.”

K. Ṣugbon Jesu jidide lehin ojo ti o ku.

M. Awa yio pada soro ti o ba ya nipa ila lore re nitoripe opolopo ariyanjiyan ni o wa nipa re. Emi yio kan so ni soki bayi wipe ihinrere Paulu eniti ko foju ri Jesu rara nigba aiye re ni eyi (11 Timoteu 2:8): “Ranti Jesu Kristi, ti o jinde kuro ninu oku, lati inu iru-omọ Dafidi, gege bi ihinrere mi.”

Ihinrere ajinde tinu Marku 16:9-20 ni won ti yokuro bankana ninu awon opolopo Bibeli. Bi won ko ba yo o kuro won te jade pelu leta kekere tabi ki

o wa larin awon akomo meji ati pelu itumo. Lo wo Revised Standard Version, New American Standard Bible ati New World Translation of the Holy Scriptures ti awon Ajeri Jehovah. Je ki emi beere ohun kan lowo re: Nje Jesu pe ara re ni Olahun ri abi sope: "Emi niyi, Olahun yin, ati ki e si ma sin mi"?

K. Nhun, Sugbon Olahun ati enia ni.

M. Amo se o pe apemora eleyi?

K. Rara.

M. Nitooto o ti so asotele wipe awon enia yio ma josin fun oun lori asan ati won yio nigbagbo ninu awon ilana ti ki nse ti Olahun Sugbon ti awon enia gbe kale (Matteu 15:9): "Sugbon lasan ni nwon nteriba fun mi, Nwon nfi ofin enia koni fun ekọ."

Gbogbo awon ofin ti Kristeniti igbalode je agbekale awon enia: Metalokan, Jesu Omọ Olahun, Jesu Kristi ni Olahun, Iku fun Eşe amomoda ati Abinibi. Lati inu awon oro ti Jesu, ti o wa ni akosile ninu Majemu Titun, ko pe ara re ri ni eni giga tabi oun ni Olahun: "...ati pe emi ko da ohunkohun se fun ara mi..." (Johannu 8:28); "Baba mi tobi ju mi lo" (Johannu 14:28); "Oluwa Olurun wa Oluwa kan ni" (Marku 12:29); "Olurun mi, Olurun mi, eeşe ti iwọ fi komi sile?" (Marku 15:34); "Baba, li owo re ni mo fi emi mi le" (Luku 23:46); "Sugbon niti ojo ati wakati na, ko si enikan ti o mo o, ko si, ki tile ise awon angeli orun, tabi Omọ, bikoşe Baba mi nikanşoşo" (Marku 13:32). Won pe Jesu ni alasotele, olukoni lati odo Olahun, ojişe Re, Mesaya, lehinwa igbanaa won gbe soke si Omọ Olahun, lehin eyi won so di Olahun funra Re.

Ni bayi je ki a lo ogbon ero ori wa: bawo ni eniti yio tan bi eniti yio tan miran se le bi Olahun?

Jesu sun nigba ti Olahun ki isun (Orin Dafidi 121:4): "Kiyesi i, eniti npa Israeli mo, Ki itogbe, beeni ki isun." Olahun gbodo lagbara Sugbon bawo ni awon enia se le tuto si lara, la a lore gege bi won ti so. Bawo ni Jesu se le je Olahun bi oun naa ba teriba fun Olahun gege bi eyikeyi ara idi bajẹ miran (Luku 5:16): "O si yera si iju, o si gbadura."

Satani dan Jesu wo fun ogoji ojo (Luku 4:1-13) amo ni (James 1:13) oun so pe: "...nitori esu ko le dan Olurun wo..." Bawo ni Jesu se le je Olahun, nigbana? A tun le se alaye pelu ogbon ero ori wa siwaju si ati siwaju si.

K. Beeni, emi funrami ko gbo o ye Sugbon awa ni lati gba laimodi re.

M. Şe ko ma tako Bibeli tikaṛare eleyi ti o nsọ wipe iwọ gbọḍo wadi re (1 Tessalonika 5:21): “E maa wadi ohun gbogbo daju; e di eyiti o dara mu şinşin.”

K. Ni ododo o je nkan ti o runi loju.

M. Şugbon (I Awon Ara Korinti 14:33) nsọ pe: “Nitori Olurun ki ise Olurun ohun rudurudu, Şugbon ti alafia, gege bi o ti je ninu gbogbo ijo enia mimọ.”

Awon ofin ti awon enia da kale ni darudapo sile.

ẸKỌ NIPA JESU KRISTI ỌMỌ ỌLỌHUN

M. Ẹe Ọmọ Ọlọhun ni Jesu bi?

K. Bẹni. Ka ninu Matteu 3:17, nigbati Johannu Ẹe irinbomi fun Jesu: “Eyi ni ayanfẹ ọmọ mi, ẹniti inu mi dun si gidigidi.”

M. Iwọ ko le gba gbolohun Ọmọ gẹgẹ bi o ti ri gangan, nitoripe ọgọrọ awọn Wolii ati awa naa ni wọn pe ninu Bibeli bakanna, awọn ọmọ ati awọn ọmọ Ọlọhun. Ka (Eksodu 4:22).

K. “Iwọ (Mose) o si wi fun Farao pe, Bayi li Oluwa wi, Ọmọ mi ni Israeli, akọbi mi.”

M. Nibiyi ni Jakabu (Israeli) Akọbi Rẹ. Bayi ka (11 Samueli 7:13-14) tabi (1 Kronika 22:10).

K. “On (Solomoni) o si kọ ile fun orukọ mi, emi o si fi idi itẹ ijoba rẹ kale lailai. Emi o ma Ẹe baba fun u, on o si ma jẹ ọmọ mi...”

M. Yio ma jẹ ohun iruju bi o ba ka Jeremiah 31:9: “nitori emi jẹ baba fun Israeli, Efraimu si li akọbi mi.” Ninu Eksodu 4:22 nisinsinyi, wọn pe Israeli ni akọbi, pẹlu. Nibayi tawani akọbi ọmọ gangan? Israeli abi Efraimu? Gbogbo enia le jẹ Ọlọhun; ka (Deuteronomi 14:1).

K. “Ọmọ Oluwa Ọlọrun nyin li ẹnyin iṣe.”

M. Gbogbo enia bakanna ni wọn tun le pe ni akọbi ọmọ; ka (Awọn Ara Romu 8:29).

K. “Nitori awọn ẹniti o ti mọ tẹlẹ, li o si ti yan tẹlẹ lati ri bi aworan Ọmọ rẹ, ki on le jẹ akọbi larin awọn arakunrin pupọ.”

M. Bi gbogbo enia ba jẹ akọbi, kiwani Jesu jẹ nigbana?

K. Oun nikan ni ọmọ ti Ọlọhun bi.

M. Tipẹtipẹ Ẹiwaju ki wọn to bi Jesu, Ọlọhun sọ fun Dafidi (Orin Dafidi 2:7): “Emi o si rohin ipinnu Oluwa: O ti wi fun mi pe, Iwọ li Ọmọ mi, loni ni mo bi ọ.” Bayi Dafidi jẹ Ọmọ ti Ọlọhun bi bakanna. Itumọ Ọmọ Ọlọhun ko ki nṣe gẹgẹ bi o ti ri gan ṣugbọn ifi ohun we ohun. O le jẹ ẹniken ti Ọlọhun yanfẹ. Jesu naa sọ wipe Ọlọhun ko ki nṣe Baba oun nikan bikiṣe Baba ti nyin naa (Matteu 5:45,48).

K. “Ki ẹnyin ki o le ma jẹ ọmọ Baba nyin ti mbe li ọrun”; ati Nitori ki ẹnyin ki o pe, bi Baba nyin ti mbe li ọrun tipe.”

M. Nitorina iwọ yio ri ọpọlọpọ ọrọ ninu Bibeli ti o ntọka si “Ọmọ Ọlọhun” eleyi ti o nfi ifẹ ati iwuri han, isumọ Ọlọhun, ko ki nṣe Jesu nikan ni o wa fun. Iwọ yio ri awọn ọmọkunrin ati awọn ọmọbirin Ọlọhun (11 Awọn Ara

Korinti 6:18): “Emi o si jẹ Baba fun nyin, Ẽnyin o si jẹ ọmọkunrin mi ati ọmọbirin mi, Li Oluwa Olodumare wi.” Ni iwoye si eleyi ati awọn ọrọ miran ninu Bibeli, ko si eyikeyi idi ti wọn fi le ka Jesu si Ọmọ Ọlọhun nibi o ti ri gan ati ninu oye ti ko lẹgbẹ.

K. Amọ koni baba kankan; idi eyi ni oun fi jẹ Ọmọ Ọlọhun.

M. Kini idi ti ẹnyin fi kiyesi Adamu nigbana ti ko ki fi nṣe gege bi Ọmọ Ọlọhun. Oun ko ni baba ati iya mejeeji, atipe wọn pe bakanna ni Ọmọ Ọlọhun ninu (Luku 3:38): “...Seti, ti iṣe ọmọ Adamu, ti iṣe ọmọ Ọlọrun.” Ka (Awọn Heberu 7:3).

K. “Laini baba, laini iya, laini itan iran, beṅni ko ni ibere ọjọ tabi opin ọjọ aiye; ṣugbọn a ṣe e bi Ọmọ Ọlọrun; o wa li alufa titi.”

M. Tani oun? Idahun wa ni (Awọn Heberu 7:1): “Nitori Melkisedeki yi, ọba Salemu, alufa Ọlọrun Ọgaogo, ẹniti o pade Abrahamu...” Oun tun jẹ alailegbẹ ju Jesu tabi Adamu lọ. Kini idi ti ẹnyin ko fi yan oun lati jẹ ọmọ Ọlọhun tabi Ọlọhun funrare?

K. Kini ẹnyin npe Jesu nigbana?

M. Awa Musulumi npe ni Jesu ọmọ Mariyama.

K. Kosi ẹniti o le gbonu eyi.

M. Beṅni, ohun rọrun ko si si ẹniti o le gbonu rẹ. Jesu pe ara rẹ ni Ọmọ eniyan o si kọ ki ma pe ni Ọmọ Ọlọhun. Ka (Luku 4:41).

K. “Awọn ẹmi eṣu jade lara ẹni pipọ pẹlu, nwọn nkigbe, nwọn sin wipe, Iwo ni Kristi Ọmọ Ọlọhun. O si mba wọn wi, ko si jẹ ki nwọn ki o fọhun: nitoriti nwọn mọ pe Kristi ni iṣe.”

M. Jesu ẹniti o jẹ Messiah ti wọn nreti, Wolii, wọn wa gbe soke lati olukoni lọ si Ọmọ Ọlọhun, Oluwa, ati nikhin wọn wa sọ di Ọlọhun funra Rẹ. Ka (Johannu 3:2): “On na li o tọ Jesu wa li oru, o si wi fun u pe, Rabbi, awa mọ pe olukoni lati ọdọ Ọlọrun wa ni iwọ iṣe...”; (Johannu 6:14): “Nitorina nigbati awọn ọkunrin na ri iṣe ami ti Jesu ṣe, nwọn wipe, Lootọ eyi ni woli na ti mbọ wa aiye.” Bakanna wọn pe Jesu ni wolii ninu (Johanu 7:40, Matteu 21:11, Luku 7:16 ati 24:19). (Iṣe Awọn Aposteli 9:20): “Lojukanna o (Paulu) si nwasu Kristi ninu awọn sinagogu pe, Ọmọ Ọlọrun li iṣe.” (Iwo tun le pinnu nibiyi wipe awọn Kristiani ni ibere ṣi nlo awọn sinagogu, ṣugbọn lẹhin na nigbati wọn ya Kristianiti kuro loju awọn ọna ẹkọ Jesu ti atetekoṣe, wọn ṣe idasilẹ awọn church. Wọn le Paulu, Barnabasi ati awọn keferi kuro ninu sinagogu nigbati wọn fi ẹsu isọ ọrọ ibajẹ si ohun mimọ ati aimọ kan wọn. Wo ‘Iṣe Awọn Aposteli 13:50, 17:18 ati 21:28’.) Luku 2:11:

“Nitori a bi Olugbala fun nyin loni ni ilu Dafidi, ti iṣe Kristi Oluwa.”
Johannu 1:1: “Li atetekọṣe li Ọrọ wa, Ọrọ si wa pẹlu Ọlọrun, Ọlọrun si li Ọrọ na.”

NJE WỌN KAN JESU MỌ AGBELEBU?

M. Kuran Mimọ nsọ ninu Surah 4:157 wipe wọn ko kan Jesu mọ agbelebu: “Ati ọrọ nwọn (Yehudi) ti nwọn nsọ pe dajudaju awa ti pa Al-Masih, Isa ọmọ Mariyama Ojiṣe Ọlọhun, bẹ si ni nwọn (Yehudi) ko pa a, bẹ si ni wọn kori kan mọ agbelebu (alore)...” Nje iwọ ṣi nigbagbọ wipe o ku si ori agbelebu?

K. Bẹni, o ku ati lehin naa o wa jinde.

M. Gbogbo wa ni afẹnuko wipe ko si ẹnikan ti o ri akoko ti o jinde. Wọn ri isa-oku nibi ti wọn ti gbe Jesu silẹ, ni ofifo lehin na wọn pinnu wipe o jinde nitoripe awọn ọmọ ẹhin ati awọn ẹlerin miran ri i ni laaye lehin ti wọn ni wọn kan mọ agbelebu. Ẹ ko ẹ ẹ ni, gege bi Kuran ti ntenu mọ, wipe ko ku si ori igi agbelebu?

K. Nibo ni ẹri wa nigbana?

M. Ẹ je ki a wo awọn ọrọ inu Bibeli ti o gbe ẹri yi leṣe. Nje iwọ bu oṣuwọn ti o julọ fun ohun ti Jesu sọ abi agbọsọ awọn ọmọ lehin, aposteli ati awọn ẹlerin miran?

K. Tẹle ajulọ fun Jesu tikaarẹ.

M. Eleyi ni ibamu pẹlu ohun ti Jesu sọ (Matteu 10:24): “Ọmọ ẹhin ki iju olukọ rẹ lọ, bẹni ọmọ-ọdọ ẹni ki iju oluwa rẹ lọ.”

K. Ẹgbọn Jesu funrarẹ sọ wipe oun yio ji kuro ninu oku (Luku 24:46): “O si wi fun wọn pe, Bẹli a ti kowe rẹ, pe, pe ki Kristi ki o jiya, ati ki o si jinde ni ijọ kẹta kuro ninu oku.”

M. Nigba pupọ ni wọn ma nbukun ijiya ninu Bibeli ti wọn yio w ape ni “iku” gege bi Paulu ẹ sọ (1 Awọn Ara Korinti 15:31): “Mo sọ nipa iṣogo ti mo ni lori nyin ninu Kristi Jesu Oluwa wa pe, emi nku lojojumọ.” (i.e emi njiya lojojumọ). Nihin ni diẹ awọn ẹri:

1. Ni ori agbelebu o bẹ Ọlọhun fun iranlọwọ (Matteu 27:46): “Ọlọrun mi, Ọlọrun mi, eeṣe ti iwọ fi kọmi silẹ?” Ati ninu (Luku 22:42): “Wipe, Baba, bi iwọ ba fẹ, gba ago yi lọwọ mi: Ẹgbọn ifẹ ti emi kọ, bikoṣe tire ni ki a ẹ.” (Ago yi ni ago iku.)
2. Adua ti Jesu pe ki oun ma ku si ori agbelebu je eyiti Ọlọhun gba, ni ibamu si Luku, Awọn Heberu ati Jakọbu. Nje bawo oun tun ẹ gbọdọ ku si ori agbelebu? (Luku 22:43): “Angẹli kan si yọ si i lati ọrun wa, o ngba a ni iyanju.” O ntumọ si wipe angẹli kan fi da a loju wipe Ọlọhun ko ni fi silẹ

laini ranlọwọ. (Awọn Heberu 5:7): “Eni nigba oṣo rẹ ninu ara, ti o fi ẹkun rara ati omije gbadura, ti o si bẹbẹ lọdọ ẹniti o le gba a silẹ lọwọ iku, a si gbohun rẹ nitori ẹmi ọwọ rẹ.”

Adua ti Jesu jẹ gbigba, eyiti o ntumọ si pe Ọlọhun gba laiinhun pada. (Jakobu 5:16): “...Iṣẹ ti adura olododo nṣe li agbara pupọ.” Jesu funrare ni (Matthew 7:7-10): “Bere, a o si fifun nyin; wa kiri, ẹniti o si ri; kankun, a o si Ẹi i silẹ fun nyin. Nitori ẹniki ti o bere nri gba; ẹniti o ba si wa kiri nri: ẹniti o ba si nkankun, li a o Ẹi i silẹ fun. Tabi ọkunrin wo ni ti mbe ninu nyin, bi ọmọ rẹ bere akara, ti o jẹ fi okuta fun u? Tabi bi o bere eja, ti o jẹ fun u li ejo?” Bi o ba jẹ pe gbogbo adua Jesu ni Ọlọhun gba, ti o fi mọ ki o ma ku si ori agbelebu, bawo wa ni o tun Ẹe le ku si ori agbelebu?

3. Awọn ọmọ-ogun ara Romu ko kan awọn ẹsẹ rẹ (Johannun 19:32-33): “Nitorina awọn ọmọ-ogun wa, nwon si Ẹe egungun itan ti ekini, ati ti ekeji ti a kan mọ agbelebu pelu rẹ. Ẹugbon nigbati nwon de ọdọ Jesu, ti nwon si rip e, o ti kun a, nwon ko si Ẹe egungun itan rẹ.” Ẹe iwọ le gbarale awọn ọmọ-ogun wonyi nitori isoro iku, abi won fe gba Jesu la bi won ti ri i lalaiṣe?
4. Bi Jesu ba ku si ori agbelebu, eje rẹ yio dipọ ko si ni si eje ti yio Ẹan jade ni ara rẹ nigbati won gun ẹgbẹ rẹ. Ẹugbon Ihinrere nsọ wipe eje ati omi njade; (Johannu 19:34): “Ẹugbon okan ninu awọn ọmọ-ogun na fi okogun u li ẹgbẹ, lokukanna eje ati omi si tu jade.”
5. Nigbati awọn Farisi beere lọwọ Jesu fun ami ododo iṣe pataki rẹ, oun dahun pe (Matteu 12:40): “Nitori bi Jona ti gbe ọsan meta ati oru meta ninu eja; beeli Ọmọ-enia yio gbe ọsan meta on oru meta ni inu ile.” Wayi won gbagbo, eleyi ti ko ki nṣe ọsan meta ati oru meta pelu Ẹugbon oṣo kan (oṣo Abameta, ọsan nikan) ati oru meji (oru oṣo Ẹti ati oru oṣo Abameta). Nje Jona wa laaye ninu eja?

K. Beeni.

M. Nje Jona Ẹi wa laaye nigbati won pọ ọ jade lati inu eja?

K. Beeni.

M. Nigbana Jesu Ẹi wa laaye gege bi oun ti sotele.

6. Jesu tikalara rẹ sọ wipe oun ko ku si ori agbelebu. Ni owuro kutukutu oṣo ọsẹ Maria Magdalene lo si iboji, eleyi ti o wa ni ofifo. O si ri ẹnikan ti o dabi ọlogba. O si pada mọ wipe Jesu ni lehin ti won jo soro o si fe fowo kan an. Jesu si wipe (Johannu 20:17): “Maṣe fi ọwọ kan mi; nitoriti Emi

ko ti igoke lọ sọdọ Baba mi...” “MaŞe fi ọwọ kan mi,” boya nitori pe ọgbẹ tutu yio dun un. “nitoriti Emi ko ti igoke lọ sọdọ Baba mi,” o ntumo si wipe sibẹsibẹ o wa laaye, ko si ti i ku, nitori bi ẹnikan ba ku, nigbana o npada lọ si ọdọ AŞeda ni. Eleyi ni ẹri ti lagbara ti Jesu jẹwọ funra rẹ.

7. Lẹhin kikan mọ agbelebu ti wọn sọ awọn ọmọ-ẹhin ro wipe ko ki nŞe Jesu kanna niti ara Şugbọn niti ẹmi, nitori ẹmi ni awọn ara ti o jinde.

K. Duro na. Bawo ni o Şe le da iwọ loju wipe ẹmi ni awọn ara ti o jinde?

M. Eleyi ni ohun ti Jesu funra rẹ sọ ninu Bibeli: wipe wọn ba awọn angẹli dọgba.

K. Nibo ninu Bibeli?

M. Ni (Luku 20:34-36): “Jesu si dahun o wi fun wọn pe, Awọn ọmọ aiye yi a ma gbeyawo, nwọn a si ma fa iyawo fun-ni. Şugbọn awọn ti a ka ye lati jogun aiye na, ati ajinde kuro ninu oku, nwọn ki igbeyawo, nwọn ki ifa iyawo fun-ni: Nitori nwọn ko le ku mọ; nitoriti nwọn ba angẹli dọgba; awọn ọmọ Ọlọrun si ni nwọn, nitori nwọn di awọn ọmọ ajinde.”

Nigbanaa Jesu mu dawọn loju pelu jije ki wọn fi ọwọ kan awọn ọwọ ati eŞe rẹ, wipe ẹnikanna ni oun. Sibẹsibẹ nigbati wọn ko tun gbagbọ, o beere fun ohun jije lati fi han wọn wipe oun Şi njeun gege bi eyikeyi ohun ẹlemi. Ka (Luku 24:36-41): “Bi nwọn (awọn ọmọ-ẹhin) si ti nsọ nkan wonyi, Jesu tika rẹ duro li arin wọn, o si wi fun wọn pe, Alafia fun nyin. Şugbọn aiya fo wọn, nwọn si diju, nwọn Şebi awọn ri iwin. O si wi fun wọn pe, EeŞe ti ara nyin ko lele? eetiŞe ti irokuro fi nsọ ninu ọkan nyin? E wo ọwọ mi ati eŞe mi, pe emi tikarami ni: ẹ di mi mu ki ẹ wo o; nitoriti iwin ko ni ẹran on egungun lara, bi ẹnyin ti ri ti mo ni. Nigbati o si wi beŞe tan, o fi ọwọ on eŞe rẹ han wọn. Nigbati nwọn ko si ti igbagbọ fun ayọ, ati ti ẹnu si nya wọn, o wi fun wọn pe, Ẹnyin ni ohunkohun jije nihinyi? Nwọn si fun u li ẹja bibu, ati afara oyin diẹ. O si gba a, o si jẹ ẹ loju wọn.”

8. Bi iwọ ba Şi gbagbọ wipe o ku si ori agbelebu, nigbanaa Wolii eke ni ti Ọlọhun Şebi le nibamu si awọn ọrọ wonyi: (Deuteronomi 13:5): “Ati wolii na, tabi alala na, ni ki ẹnyin pa...” (Deuteronomi 21:22-23): “Bi ọkunrin kan ba da eŞe kan ti o ye si iku, ti a si pa a, ti iwọ si so o lori igi; Ki oku rẹ ki o maŞe gbe ori igi ni gbogbo oru, Şugbọn bi o ti wu ki o Şe ki iwọ ki o sin i li ọjọ na; nitoripe ẹni egun Ọlọrun li ẹniti a so; ki iwọ ki o ma ba ba ile rẹ jẹ, ti Oluwa Ọlọrun rẹ fi fun ọ ni ini,”

Lati nigbagbọ ninu iku rẹ lori agbelebu ni lati pe ije wolii rẹ niro. Awọn Yehudi ntenumọ pe awọn ti pa Jesu si ori agbelebu fun idi eyi wọn gbọdọ

gba gigegun le Jesu, pẹlu. Igbagbọ awọn omọlẹhin Kristi yi nlodi si ẹkọ Bibeli ninu (Hosea 6:6): “Nitori aanu ni mo fẹ, ki iṣe ẹbọ, ati imọ Olurun ju ọrẹ-ẹbọ sisun lọ.” Bẹni o nlodi si ẹkọ ti Jesu (Matteu 9:13): “Ṣugbọn ẹ lọ ẹ si kọ bi aa ti mọ eyi si, Anu ni emi nfe, ki iṣe ẹbọ...” Lẹkẹji Jesu tun sọ ni (Matteu 12:7): “Ṣugbọn ẹnyin iba mọ ohun ti eyi jẹ: Anu li emi nfe ki iṣe ẹbọ; ẹnyin ki ba ti da awọn alaileṣe lẹbi.”

K. Njẹ kini idi ti awọn enia fi gbagbọ ninu ajinde?

M. Paulu ni o kowon lẹkọ ajinde (Iṣe Awon Aposteli 17:18): “...Awon kan (Yehudi) sin wipe, Kili alaheso yi yio ri wi? awon miran si wipe, O (Paulu) dabi oniwasu ajeji oriṣa: nitoriti o nwasu Jesu, on ajinde fun won.” Paulu ti ko ri Jesu ri naa gba wipe ajinde ni ihinrere oun (11 Timoteu 2:8): “Ranti Jesu Kristi, ti o jinde kuro ninu oku, lati lati inu iru-omọ Dafidi, gege bi ihinrere mi.” Oun naa ni akoko eniti o kede Jesu gege bi Omọ Olahun pẹlu (Iṣe Awon Aposteli 9:20): “Lojukanna o (Paulu) si nwasu Kristi ninu awon sinagogu pe, Omọ Olurun li on iṣe” Nitorinaa Isin Kristianiti ko ki nṣe ẹkọ Jesu bikoṣe ti Paulu.

K. Ṣugbọn (Marku 16:19) nsọ wipe won gbe Jesu gun oke orun lo o si joko ni ọwọ ọtun Olahun: “Bẹni nigbati Oluwa si ti ba won soro tan, a si gba a lo soke orun, o si joko li ọwọ ọtun Olurun.”

M. Gege bi emi ti so fun iwọ nigbati a nsoro nipa Bibeli Mimọ wipe Marku 16, ese 9-20, ni won ti yo kuro ninu awon Bibeli kan. Wo ifiyesi inu Revised Standard Versin, New American Standard Bible ati New World Translation of the Holy Bible ti Church awon Ajeri Jehovah. Bi iwọ ba si gbagbọ wipe Jesu je bakan nitoriti won gbe gun oke orun lo, eeṣe ti iwọ ko fi gba awon Anabi miran ti won gbe awon naa pẹlu gun oke orun lo gege bi ti Olahun?

K. Awon wo ni?

M. Elijah (11 Awon Oba 2:11-12): “...Elija si ba aaja goke re orun. Eliṣa si ri i, o si kigbe... On ko si ri i mo...” Olahun gbe Enoku pẹlu goke orun lo (Genesisi 5:24): “Enoku si ba Olurun rin: on ko si si; nitori ti Olurun mu u lo.” Won tun eleyi so ni (Awon Heberu 11:5): “Nipa igbagbọ li a si Enoku nipo pada ki o maṣe ri iku; a ko si ri i, nitoriti Olurun si i nipo pada: nitori ṣaju isipopada re, a jeri yi si i pe o wu Olurun.”

ẸKỌ NIPA IKU FUN ẸᚸẸ AMỌMỌDA ATI ABINIBI

K. Bayi irapada ẹᚸẹ lati ara kikan mọ agbelebu ko ki nᚸe ilana ti Jesu?

M. Eleyi ni adiọkan iku fun ẹᚸẹ ti Ile Ijọsin (Church) tẹwogba ni awon ogorun meta si merin odun lehin ti Jesu ti fi aiye sile. O ntako Bibeli on tikalaare ni gege bi awon oro ti o mbo wonyi ti fihan: (Deut. 24:16): “A ko gbodo pa awon baba nitori ẹᚸẹ awon omọ, beeni a ko gbodo pa awon omọ nitori awon baba: olukuluku enia li a o pa nitori ẹᚸẹ re.” (Jeremiah 31:30): “ᚸugbon olukuluku ni yio ku nitori aiᚸedeede re.” (Esekieli 18:20): “Okon ti o ba ᚸe, on o ku. Omọ ki yio ru aiᚸedeede baba, beeni baba ki yio ru aiᚸedeede omọ: ododo olododo yio wa lori re, iwa buburu enia buburu yio si wa lori re.” Nitorina Adam ati Efa ni won ni lati dahun fun aᚸiᚸe ara won, eleyi ti Allah pelu ti ᚸe amojukuro re fun won gege bi agboye Islam.

K. ᚸugbon inu Majemu Lailai ni awon eleyi wa.

M. Ka ohun ti Jesu tikalaare so ni (Matteu 7:1 ati 2).

K. “E maᚸe dani li ejo, ki a ma ba da nyin li ejo. Nitori iru idajo ti enyin ba ᚸe, on ni a o si ᚸe fun nyin, iru oᚸuwon ti enyin ba fi won, on li a o won fun nyin.”

M. Ka (1 Awon Ara Korinti 3:8).

K. “Nje eniti ngbin, ati eniti mbomirin, okon ninwon jasi: olukuluku yio si gba ere tire-gege bi ise tire.” ᚸugbon awa gbagbo ninu Ẹᚸẹ Abinibi!

M. ᚸe iwọ ᚸi nfe ki emi fi rinle wipe won bi awon omọ laini ẹᚸẹ lorun rara? Ka (Matteu 19:14).

K. “ᚸugbon Jesu ni, Jowo awon omode kekere, e ma ᚸe dawon lekun ati wa sodo mi; nitoriti iru won ni ijoba orun.”

M. Nitorina olukuluku enia ni o waiye laini ẹᚸẹ lorun rara atipe gbogbo awon omode ni won ni ijoba orun. Nje iwọ mọ wipe Paulu ni o pa ofin Mose re? Ka (Iᚸe ti awon Aposteli 13:39).

K. “Ati nipa re li a nda olukuluku eniti o gbagbo lare kuro ninu ohun gbogbo, ti a ko le da nyin lare ninu ofin Mose.”

M. Je ki emi beere ibeere kan. Kini idi ti iwọ fi gbagbo ninu ajinde bi Paulu tikalarare, eniti ko foju ri Jesu ri laiye, jowo wipe eleyi ni ihinrere oun?

K. Nibo niwon ko o si?

M. Ka (11 Timoteu 2:8).

K. “Ranti Jesu Kristi, ti o jinde kuro ninu oku, lati inu iru-omọ Dafidi, geḡe bi ihinrere mi.” Şugbọn kini idi ti a fi gbọdọ wipe wọn kan an mọ agbelebu ati ti o si ji dide ninu oku?

M. Bẹḡni a mbini, emi paapaa ko mọ. Isin Islam mọle ori ipilẹ ọgbọn ero ori o si jẹ ilana ti o da Şaka ti gbogbo awọn Anabi Allah ti ko si dibajẹ pẹlu iwa awọn keferi ati igba ohun asan gbọ.

K. Eleyi ni ohun ti emi nwa gan.

M. Nitori kini iwọ ko fi gbimọran lati wi Shahadah (Ijẹḡeri), ede English ni akọkọ, lehinna ni ede Arabic. Jẹ ki emi ran iwọ lọwọ lati wi i.

K. Emi nḡeri wipe kosi ọba kan ayafi Allah, Ẹniti koni orogun, ati wipe Muhammad ẹru ati ojiŞẹ rẹ ni, *Ash-hadu an-la llaha illallahu wahdahu la shareeka lahu wa ash-hadu anna Muhammadan ‘abduhu wa rasuluhu*. Njẹ wọn sọ asọtẹlẹ Anabi Muhammad (PBUH) ninu Bibeli?

M. Bẹḡni, Şugbọn ko pọn dandan fun Musulumi lati mọ eyi lati inu Bibeli. Geḡe bi o Şe jẹ pe iwọ kọ Bibeli yio wu mi lati jiroro Şoki nipa rẹ pẹlu rẹ ni ojọ igba miran.

N.B.: Ifọrọwọrọ iyoku yio waiye larin awọn Musulumi meji: M ati m.

MUHAMMAD NINU BIBELI

Awọn mejeeji Ismail ati Ishak ni Ọlọhun bukun

M. Nitori kini Ismail ati iya rẹ Hagar fi fi silẹ?

m. Lẹhin igbati Ishak janu ọmu, iya rẹ Sarah ri Ismail ti o fi i rerin, ko si fe Ismail role pẹlu ọmọ rẹ Ishak (Genesisi 21:8-10): “Ọmọ na si dagba, a si ja a li ẹnu ọmu: Abrahamu si se ase nla li ọjọ na ti a ja Isaaki li ẹnu ọmu. Sara si ri ọmọ Hagari, ara Egipti, ti o bi fun Abrahamu, o nfi i rerin. Nitorina li o ẹ wi fun Abrahamu pe, Le ẹrubirin yi jade ti on ti ọmọ rẹ: nitoriti ọmọ ẹrubirin yi ki yio ẹ arole pẹlu Isaaki, ọmọ mi.”

M. Ishak wa ni bi ọmọ ọdun meji nigbati o janu ọmu. Ismail nigbana si jẹ ẹni ọdun mēindilogun nitoripe Abraham jẹ ẹni ọdun mēindilaadọrun nigbati Hajara bi Ismail o si jẹ ẹni ọgọrun ọdun nigbati wọn bi Ishak, gẹgẹ bi (Genesisi 16:16): “Abramu si jẹ ẹni ẹrindilaadọrun ọdun, nigbati Hagari bi Iṣmaeli fun Abramu,” ati (Genesisi 21:5): “Abrahamu si jẹ ẹni ọgọrun ọdun, nigbati a bi Isaaki ọmọ rẹ fun u.” Genesisi 21:8-10 nigbanaa wa ni eyiti o forigbari pẹlu Genesisi 21:14-21 nibiti wọn ti yaworan Ismail gẹgẹ bi ọmọ-ọwọ ti wọn gbele ejika iya rẹ, ti wọn pe ni ọdọmọkunrin ati ọmọde, nigbati awọn mejeeji fi Sarah silẹ: “Abrahamu si dide ni kutukutu owuro, o mu akara ati igo omi kan, o fi fun Hagari, o gbe e le e li ejika, ati ọmọ na,...Dide, gbe ọmọdekunrin na, ki o si di i mu...” Aworan ọmọ-ọwọ ni eleyi ko si ki nṣe ti ọdọmọkunrin. Nitorinaa Ismail ati iya rẹ Hajara ti fi Sarah silẹ tipetipe ṣaju ki wọn to bi Ishak. Gẹgẹ bi agboye ti Islam, Abraham mu Ismaeli ati Hajara o si lọ tẹ ilu titun do ni Mekka, ti wọn npe ni Parani ninu Bibeli (Genesisi 21:21), nitori aṣẹ mimọ ti wọn pa Abraham gẹgẹ bi ara ero Ọlọhun. Hajara ni igba meje larin awọn oke meji, Safa ati Marwa, ti o nwa omi; eleyi ni o wa di ti ilana isin Islam fun irin ajo mimọ ọlọdọdun ni Mekka lọdọ awọn aadota ọkẹ aimọye Musulumi lati gbogbo aiye. Kanga omi ti wọn daruko ninu Genesisi 21:19 ṣi wa di oni, ohun ni wọn npe ni Zamzam bayi. Awọn mejeeji Abraham ati Ismail; niwọn wa pada kọ okuta mimọ Ka’bah ni Mekkah nigbẹhin. Ami ibi ti Abraham lo lati ẹ ibelọhun ni ẹgbẹ Ka’bah si wa niṣe, ohun ni wọn npe ni Makam Ibrahim Ioni, *i.e.* ibuduro Ibrahim. Ni awọn asiko Hajj, awọn Olubele Ọlọhun wo ati awọn Musulumi kaakiri gbogbo aiye ma nṣeranti ọrẹ Abraham ati Ismail nipa ipa ẹran ọsin.

m. Şugbọn Bibeli ndarukọ Ishak wipe oun ni ki wọn fi rubọ.

M. Nhun, agbọye Islam ni wipe adeun ti o wa larin Ọlọhun, Abraham ati ọmọkunrin rẹ kanşo Ismail je mimuşe ti wọn si ti fi edidi di nigbati wọn fe fi Ismail rubọ. Ati ni ojo kanna ni Abraham, Ismail ati gbogbo awọn ọkunrin ile rẹ kọ ila nigbati wọn ko yi ti bi Ishak pelupelu (Genesisi 17:24-27): “Abrahamu si je ẹni ọkandilogorun ọdun, nigbati a kọ o ni ila ara rẹ. Ati Işmaeli ọmọ rẹ ọkunrin je ẹni ọdun metala nigbati a kọ o ni ila ara rẹ. Li ojo na gan li a kọ Abrahamu ni ila, ati Işmaeli ọmọ rẹ ọkunrin. Ati gbogbo awọn ọkunrin ile rẹ, ti a bi ninu ile rẹ, ati ti a si fi owo ra lowo alejo, ni a kọ ni ila pelu rẹ.”

Ọdun kan lehin rẹ wọn bi Ishak wọn si kọ o ni ila nigbati o di ẹni ojo mejo (Genesisi 21:4-5): “Abrahamu si kọ Isaaki ọmọ rẹ ni ila, nigbati o di ọmọ ijo mejo, gege bi Ọlorun ti fi aşe fun u. Abrahamu si je ẹni ọgorun ọdun, nigbati a bi Isaaki ọmọ rẹ fun u.”

Bayi nigbati wọn da majemu ti wọn si fi edidi di (ikọla ati irubọ) Abraham wa ni ẹni ọkandilogorun ọdun ati Ismail si wa ni ẹni ọdun metala. Wọn bi Ishak ni ọdun kan lehin rẹ nigbati Abraham je ẹni ọgorun ọdun.

Awọn arọmọdọmọ Ismail, Anabi Muhammad (PBUH), pelu gbogbo awọn Musulumi, ši ku lori ododo adeun ila kikọ yi titi di oni. Ninu awọn irun wọn ti o kereju ẹmarun ni ojumo awọn Musulumi ma nfi iyin ti Abraham ati ti awọn arọmọdọmọ rẹ pelu iyin ti Muhammad (PBUH) ati ti awọn arọmọdọmọ rẹ.

m. Şugbọn ninu Genesisi 22 wọn darukọ wipe Ishak ni ki wọn o fi rubọ!

M. Emi mọ on, Şugbọn iwọ yio iforigbari nibe. Wọn darukọ nibe “Issaki, ọmọ rẹ na kanşo.” Şe ko ye ki wọn kọ o ni “Işmaeli, ọmọ rẹ na kanşo” nigbati Ismail ti wa ni ẹni ọdun metala ti wọn ko si ti bi Ishak pelu? Nigbati ti wọn bi Ishak Abraham ti ni awọn ọmọkunrin meji niyen. Nititori asokojala wọn yi orukọ Ismail ti o wa ninu gbogbo Genesisi 22 patapata pada si Ishak, Şugbọn Ọlọhun pa gbolohun “kanşo” mọ lati fihan wa ohun ti o gbọdọ je.

Awọn gbolohun “Ni bibisi emi o mu iru-ọmọ rẹ bisi” ti o wa ninu Genesisi 22:17 wọn ti lo o ni tele fun Ismail ninu Genesisi 16:10. Nje ko bamu lati lo gbogbo Genesisi 22 fun Ismail nigbanaa? “Emi o si so o di orile-ede nla” wọn tun-sọ nigba meji fun Ismail ninu Genesisi 17:20 ati Genesisi 21:18, wọn ko si lo o fun Ishak rara.

m. Awọn Yehudi ati awọn Ọmọ-lehin Kristi ši ntenumo wipe Ishak gaju Ismail lo.

M. Eleyi ni ohun ti wọn nsọ Şugbọn ko ki nŞe ohun ti Bibeli la kalẹ leşese (Genesisi 15:4): “Si wo o, ọrọ Oluwa tọ ọ (Abraham) wa, wipe, Eleyi (Elieseri ti Damasku) ki yio Şe arole re; bikoŞe eniti yio yi inu ara re jade, on ni yio si Şe arole re” Nitorinaa arole ni Ismail pelu.

(Genesisi 16:10): “Angẹli Oluwa na si wi fun u (Hagari) pe, Ni bibi emi o mu iru-omọ re bi si i, a ki yio si le ka wọn fun ọpọlọpọ.”

(Genesisi 17:20): “Emi si ti gbọ adura re fun IŞmaeli: kiyesi i, emi o si busi i fun u, emi o si mu u bisi i, emi o si sọ ọ di pupọ gidigidi;... emi o si sọ ọ di orile-ede nla.”

(Genesisi 21:13): “Ati omọ erubirin na pelu lie mi o sọ di orile-ede, nitori iru-omọ re ni iŞe.”

(Genesisi 21:18): “Dide, gbe omodekunrin na, ki o si di i mu; nitoriti emi o sọ ọ di orile-ede nla.”

(Deuteronomi 21:15-17): “Bi okunrin kan ba si li aya meji, ti o fe okan ti o si korira ekeji, ti nwon si bi omọ fun u, ati eyi ti o fe ati eyiti o korira; bi akobi omọ na ba Şe ti eniti o korira; Yio si Şe, li ojo ti o ba fi awon omọ re jogun ohun ti o ni, ki o maŞe fi omọ obirin ti o fe Şe akobi ni ipo omọ obirin ti o korira, ti iŞe akobi: Şugbọn ki o jowo omọ obirin ti o korira li akobi, ni fifi ipin meji fun u ninu ohun gbogbo ti o ni: nitoripe on ni ipileŞe agbara re; itosi akobi ni tire.” Islam ko ko ibukun Olọhun lori Ishak ati awon omọ re, Şugbọn omọ ileri ni Ismail nŞe lati ara eniti Muhammad (PBUH) ti pada jade nigbehin gege bi igbehin awon Anabi.

m. Şugbọn awon Yehudi ati awon Kristiani npariwo wipe omọ kan ti a ko bi ni ona igbeyawo ni Ismail je.

M. Eleyi ni ohun ti wọn nsọ Şugbọn ko ki nŞe ohun ti Bibeli Şe alaye re. Bawo ni Wolii nla bi Abraham Şe ni iyawo kan ti o lodi sofin ti o sit un bimọ laiŞe igbeyawo!

(Genesisi 16:3): “Sarai, aya Abram, si mu Hagari omobirin odọ re ara Egipti na, lehin igbati Abram gbe ile Kenaani li odun mewa, o si fi i fun Abram oko re lati ma Şe aya re.” Bi igbeyawo ba ba ofin mu, bawo wa ni omọ wọn Şe le je eyiti o lodi sofin nigbanaa! Nje igbeyawo larin awon ajeji meji, ara Chald ati ara Egipti, ko ba ofin mu ju igbeyawo larin okunrin kan pelu omobirin baba re? IbaiŞe iro ti Abraham tabi ko ki nŞe iro, o wa ninu (Genesisi 20:12): “Ati pelupelu nitooto arabirin mi iŞe, omobirin baba mi ni, Şugbọn ki iŞe omobirin iya mi; o si di aya mi.”

Orukọ ti nṣe Ismail Allah funra Re ni o yan pelu (Genesisi 16 :11): “Angeli Oluwa na si wi fun u pe, kiyesi i, iwọ loyun, iwọ o si bi omokunrin, iwọ o si so oruko re ni Ishmaeli; nitoriti Oluwa ti gbọ ohun aro re.” Ismail ntumọ si Olọhun ngbo. Ati pe nibo ninu Bibeli ni won ko si wipe omọ kan ti a ko bi ni ona igbeyawo ni Ismail je?

m. Ko si nibikan ninu Bibeli.

M. Tipe Siwaju ki won to bi Ismail ati Ishak, Allah da majemu pelu Abraham (Genesisi 15:18): “Li ojo na gan li Oluwa ba Abram da majemu pe, iru-omọ re ni mo fi ile yi fun, lati odo Egipti wa, titi o fi de odo nla ni, odo Eufrate.” Nje ko ki nse ipin Larubawa ti o tobi ju ni o wa larin odo Nile ati odo Eufrate, ni aaye ti gbogbo awon omọ Ismail pada fi se ibudo?

m. Se ohun ti o nso ni ni wipe ko si ile kankan ti je ti ileri fun Ishak ati awon omọ re?

M. Awa Musulumi ko fi igbakan ko wipe ibukun wa fun Ishak pelu. Wo (Genesisi 17:8): “Emi o si fi ile ti iwọ se alejo nibe fun o, ati fun iru-omọ re (Ishak) lehin re, gbogbo ile Kenaani ni ini titi lailai; emi o si ma se Olọhun won.”

Se iwọ ri iyato wipe won pe Abraham ni “alejo” ni ile Kenaani Sugbon ki nse ni ile ti o wa larin Nile ati Eufrate. Gege bi omọ Chald o sunmo Larubawa ju ki o je Yehudi lo.

m. Sugbon won da majemu yi pelu Ishak ni ibamu si (Genesisi 17:21): “Sugbon majemu mi li emi o ba Isaaki da, eniti Sara yio bi fun o li akoko iwoyi amodun.”

M. Se eleyi yo Ismail kuro ni? Nibo ninu Bibeli ti o ti so wipe Allah ko ni da majemu kan pelu Ismail?

m. Ko si nibikan.

Idiwon ti Wolii Jeremiah

Jeremiah 28:9: “Woli ni ti o so asotele alafia, bi oro ba se, nigbana ni a o mo woli na pe, Oluwa ran nitooto.”

Gbolohun Islam pelu nse afihan Alaafia, Ifaiya bale. Alaafia larin Adeda ati awon eda Re. Asotele Jeremiah yi ko se lo fun Jesu, gege bi oun funra re ti so wipe oun ko wa fun alaafia (Luku 12:51-53): “Enyin Sebi alafia li emi

wa fi si aiye? Mo wi fun nyin, Bẹẹkọ; ki a sa kuku pe iyapa: Nitori lati isisiyi lọ, enia marun yio wa ni ile kanna ti a ya ni ipa, męta si meji, ati meji si męta. A o ya baba ni ipa si ọmọ rẹ ọkunrin, ati ọmọkunrin si baba; iya si ọmọbirin rẹ, ati ọmọbirin si iya rẹ; iyakọ si iyawo rẹ, ati iyawo si iyakọ rẹ.”
Şe ayewo Matteu 10:34-36 pẹlu.

Titi Şiloh yio fi De

Eleyi ni ihin Jakobu si awọn ọmọ rẹ Şiwaju ki o to ku. (Genesisi 49:1): “Jakobu si pe awọn ọmọ rẹ, o si wipe, E ko ara nyin jọ, ki emi ki o le wi ohun ti yio ba nyin lęhin-ọla fun nyin.”

(Genesisi 49:10): “Ọpa-alade ki yio ti ọwọ Judah kuro, bęni olofin ki yio kuro laarin eşę rẹ, titi titi Şiloh yio fi de; on li awọn enia yio gbọ tire.”

Bẹę ni Şiloh tun nŞe orukọ ilu Şugbọn ojulowo itumọ rẹ ni alaafia, ifaiya balę, isimi, *i.e.*, Islam. Ko le tọka si ilu ni nihin lai. Bi o ba tọka si enia kan, o le ję abẹtẹlę Shaluah [Elohim], *i.e.* OjiŞę [Allah].

Nitorinaa iję Anabi lati ara idile Ishak yio duro ni gbara ti Şiloh ba ti nde. Eleyi nŞe dede pẹlu Surah 2:133: “Nję ęnyin ha wa nibę nigbati iku de ba Yakuba ti o sọ fun awọn ọmọ rẹ pe: Kini ęnyin yio ma sin lęhin mi? Nwọn dahun pe: Awa yio ma sin Ọlọhun rẹ (Allah) ati Ọlọhun awọn baba rẹ Ibrahim, Ismaila ati Ishaka, Ọlọhun kanŞoŞo, awa yio ję Musulumi (ęniti o ju ara rẹ silę) fun U.”

Işipo pada iję Anabi lọsi ọdọ orilę-ede miran ję ohun ti Jeremiah 31:36 ti kilọ rẹ: “Bi ilana wọnyi ba yę kuro niwaju mi, li Oluwa wi, nję iru-ọmọ Israeli pẹlu yio dękun lati ma ję orilę-ede niwaju mi lailai.” Jesu pẹlu yọwi ni Matteu 21:43: “Nitorina emi wi fun nyin pe, A o gba ijọba Ọlọrun lọwọ nyin, a o si fifun orilę-ede ti yio ma mu eso rẹ wa.”

Bakka ni Mekka

Ka’bah Mimo ti Abraham ati ọmọkunrin rẹ Ismail kọ wa ni Mekka. Orukọ yi Mekka (Makkah) ję eyiti wọn darukọ lękan ninu Kuran Mimo ninu Surah 48:24. Orukọ miran fun Mekka ni Bakka, o dalori iyatọ ęya. Wọn da orukọ

eleyi naa lẹkan, ninu Surah 3:96: “Dajudaju ile akọkọ ti a fi lele (ni ibusin Olohun) fun awon enia on ni eyiti mbe ni Bakka (Mekka), ti o ni ibukun, imona (otito) fun gbogbo enia.” O to yani lenu, gbolohun Bakka yi je eyiti Wolii Dafidi (PBUH) daruko ninu Psalm re 84:6: “Awon ti nla afonifoji Bakka lo, nwon so o di kanga; Akoro-ojo si fi ibukun bo o.” Kanga nihin ni eyiti a mo gidigidi kanga Zamzam, ti o si wa di bayi, ti o sunmo Ka’bah.

Ile Ogo Mi

Isaiah, ori 60:

1. “Dide, tan imole: nitori imole re de, ogo Oluwa si yo lara re.” Fiwera pelu Surah 74:1-3: “Ire (Muhammad) ti o da aso bori mole! Dide ki o ma se kilokilo! Ki o si maa se agbega fun Oluwa re!”
2. “Nitori kiyesi i, okunkun yio bo aye mole, ati okunkun biribiri yio bo awon enia: Sugbon Oluwa yio yo lara re, a o si ri ogo re lara re.” Wi wa Anabi Muhammad (PBUH) je ni asiko aimoye nigbati gbogbo aye ti gbagbe Okanoso Olohun gege bi Abraham ati gbogbo awon Anabi miran ti o fi mo Jesu ti ko won.
3. “Awon keferi yio wa si imole re, ati awon obo si titan yiyo re.”
4. “Gbe oju re soke yika, ki o si wo; gbogbo won sa ara won jo po, nwon wa sodore...” Ninu igba ti o kere si odun metalelogun gbogbo awon Larubawa parapọ.
5. “...nitori a yi oro okun pada si o, ipa awon keferi yio wa sodore.” Ninu igba ti o kere si ogoron odun kan Islam tan jade kuro larin ile Larubawa lo si awon orile-ede miran.
6. “Opolopo rakunmi yio bo o mole, awon omọ rakunmi Midiani on Efa; gbogbo won o wa lati Seba: nwon o mu wura ati turari wa; nwon o fi iyin Oluwa han sode.”
7. “A o sa gbogbo owo-eran Kedari jo sodore, awon agbo Nebaioti yio se iranse fun o; nwon o goke wa si pepe mi pelu itewogba, emi o si se ile ogo mi li ogo.” Awon eya Kedari (Larubawa) ti won ti pin yeleyele nigbanaa won wa parapọ. “Ile ogo mi” nibin ntoka si Ile Allah ni Mekka beeni ko si ki nse Ile-Ijosi Kristi bi awon sorosoro Kristiani ti lero re. Ohun ti o daju ni wipe abule Kedari (ti o fe e je gbogbo Saudi Arabia loni) ni orile-ede kanso ti eyikeyi agbara Ile-Ijosi Kristi ko ti raye wo.

8. “Nitorina awon aase re yio si silẹ nigbagbogbo; a ki yio se won losan ati loru, ki a le mu oḷa awon keferi wa sodo re, ki a ba si mu awon oḷa won wa.” Ohun ti o daju ni wipe aaye ijosin (Mosalasi) ti o wa ni ayika Ka’bah Mimọ ni Makka nwa ni siṣi silẹ losan ati lorun lati igba ti Anabi Muhammad (PBUH) ti fọ mọ kuro nidi awon oriṣa lati egbeje (1,400) odun sehin.

Kẹkẹ-Ogun Kẹkẹkẹ ati Kẹkẹ-Ogun Rakunmi

Iṣipaya ti Isaiah nipa awon meji ti won ngun nkan ninu Isaiah 21:7: “O si ri kẹkẹ-ogun pelu eṣin meji-meji, kẹkẹ-ogun kẹkẹkẹ, kẹkẹ-ogun rakunmi;...”

Tani agun ori kẹkẹkẹ? Gbogbo awon oṃo-akẹkẹ Sunday School ni yio mọ o. Eyi ni Jesu (Johannu 12:14): “Nigbati Jesu si ri oṃo kẹkẹkẹ kan, o gun; gege bi a ti kowe pe.”

Tani, nigbanaa, ireti agun rakunmi? Anabi alagbara yi ni awon aka Bibeli ti fi oju foda. Eleyi ni Anabi Muhammad (PBUH). Bi eleyi ko ba bamu, asotele ko ti di mimuṣe nigbanaa. Eyi ni idi ti Isaiah fi so siwaju si ninu ori kanna (21:13): “Oro-imọ niti Arabia...” eleyi ti o ntumọ si ojuṣe awon Larubawa Musulumi, eyiti o ntumọ si ti gbogbo awon Musulumi ni bayi, lati se itankale oro Islam.

Isaiah 21:14: “Awon olugbe ile Tema bu omi wa fun eniti ongbe ngbe, onje won ni nwon fi saju eniti nsalo.” Afaimọ ki o ma je Tema ni Madinah nibi ti Anabi Muhammad (PBUH) ati awon eṣeṣe re silo. Olugbe Ilu Madinah kan nfi enikan ninu awon ti won siwa si Madinah se omoiya ti o si nfun lonje ati aabo.

Isaiah 21:16: “Nitori bayi li Oluwa ti so fun mi, ki odun kan to pe, gege bi odun alagbaṣe, gbogbo ogo Kedari yio wo.” Ni dede inu odun keji Hijrah (Iṣi kuro ni Mekka losi Madinah) won segun awon keferi ninu ogun Badr.

Lakotan Isaiah 21:17: “...awon alagbara ninu awon oṃo Kedari yio dinku: nitori Oluwa Olorun Israeli ti wi i.” Kedari ni omokunrin eṣeṣe fun Ismail (Genesisi 25:13) lati ara eniti Anabi Muhammad ti jade nigbehin. Ni ibere awon oṃo Kedari ndoju ija ko Muhammad (PBUH) ati awon eṣeṣe

rẹ. Amọ geḡe bi ọpọlọpọ ninu wọn ti ngba Islam, onka awọn ọmọ Kedari ti wọn doju ija kọ ọ, dinku. Ninu awọn eṣe Bibeli kan bakannaa ni Kedari jẹ pẹlu Arabia ni apapọ, geḡe bi o ti wa ni Esekieli 27:21: “Arabia, ati gbogbo awọn ọmọ-alade Kedari...”

Wolii Geḡebi Mose

Ọlọhun ba Mose sọrọ (Deuteronomi 18:18): “Emi o gbe wolii kan dide fun wọn laarin awọn arakunrin wọn, bi iwọ (Mose); emi o si fi ọrọ mi si i li ẹnu, on o si sọ fun wọn gbogbo eyiti mo palaṣe.”

1. Awọn arakunrin ọmọ Israeli (awọn ọmọ Abraham lati iha Ishak) ni awọn ọmọ Ismail (awọn ọmọ Abraham lati iha Ismail). Nihin Jesu ko si lara wọn nitori ọmọ Israeli; bi beḡkọ bayi ni wọn ko ba ṣe kọ “wolii kan fun nyin laarin ara nyin.”
2. Njẹ Muhammad ko da bi Mose bi? Bi wọn ko ba tẹwọ gba, ileri yi sibeṣibe gbọdọ di amuṣe. Atẹ ti o wa nisale yi, wa latinu Ittihad, January-March 1982, oju-ewe 41,
3. “emi o si fi ọrọ mi si i li ẹnu.” Nitorinaa iṣipaya Ọlọhun wa latipase Jubril, ero Anabi Muhammad ko si pẹlu rẹ. Ṣugbọn eyi ni o ba gbogbo iṣipaya Ọlọhun lọ. Boya wọn darukọ nihin kan pato nitori fi fiwe iṣipaya ti Mose eleyi ti o wa ni “kikọ silẹ sinu pako” bi igbagbo.

Eleyi ti o mbọ yi ni afiwera larin awọn iṣesi pataki ti Mose, Muhammad ati Jesu eyiti o le ṣalaye orukọ “anabi yẹn” ti o mbọ lehin Mose:

Agbegbe Afiwera	Mose	Muhammad	Jesu
Ibi	Bi atẹhinwa	Bi atẹhinwa	Ti kii fi igbagbogbo ribe
Igbeaiye Ebi	Gbeyawo pẹlu awọn ọmọ	Gbeyawo pẹlu awọn ọmọ	Kogbeyawo kosi bimọ
Iku	Bi atẹhinwa	Bi atẹhinwa	Ti kii fi igbagbogbo ribe
Iṣe Igbeaiye	Anabi, Oṣelu	Anabi, Oṣelu	Anabi
Iṣikiri Tipatipa (lehin balaga)	Lọsi Median	Lọsi Medinah	Ko lọsi ibikan
Jijagun awọn ota	Ilepa ti o gbona	Ilepa ti o gbona, awọn ogun	Ko ri iru ogun kannaa
Eso Ija ogun	Iṣegun ni iṣe, Agbara	Iṣegun ni iṣe, Agbara	Iṣegun ni iṣe
Kikọ Iṣipaya kale	Ni oju aiye rẹ (Torah)	Ni oju aiye rẹ (Kuran)	Lehin aiye rẹ
Eda awọn ẹkọ	Ti ẹmi, ti ofin	Ti ẹmi, ti ofin	Ti ẹmi ni pataki
Itewogba Iṣajuda (awọn enia rẹ)	Wọn kọ silẹ ni akọkọ ki wọn to wa tẹwogba	Wọn kọ silẹ ni akọkọ ki wọn to wa tẹwogba	Wọn kọ silẹ (ọpọ awọn ọmọ Israeli)

Deuteronomi 18:19: “Yio si ẹ, ẹniti ko ba fetisi ọrọ mi ti on o maa sọ li orukọ mi, emi o bere lọwọ rẹ.”

Ninu Kuran awọn Surah 113 ninu 114 ni o bẹrẹ pẹlu “ Ni orukọ Allah Olore-ọfẹ Alanu julọ.” Bẹẹ gẹgẹ, nibi iṣẹ oṣo wọn awọn Musulumi ma nberẹ pẹlu sisọ ọrọ yi. Ko ki nṣe ni orukọ Ọlọhun, Ṣugbọn “ni orukọ mi,” orukọ adani Rẹ eyiti nṣe “Allah.” Gẹgẹ bi o ti jẹ orukọ yi, ko tẹriba fun imọ akọ ati abo yatọ bi Ọlọhun akọ tabi abo, abi ọpọ bi Ọlọhun kan tabi awọn Ọlọhun. Awọn Kristiani ma nberẹ pẹlu “Ni orukọ Baba, Ọmọ, ati Ẹmi Mimo.”

A gbọdọ fiyesi wipe awọn ẹniti ko ba fetisi si ọrọ rẹ, tabi ẹniti wọn gbolenu, wọn yio jiya. Eleyi jẹ ibamu pẹlu awọn ọrọ inu Kuran Mimo (Surah 3:19): “Dajudaju ẹsin (kanṣoṣo) ti mbe lọdọ Ọlọhun ni Islam.” (Surah 3:85): “Ẹnikeni ti o ba tun wa ẹsin kan yatọ si Islam, a ki yio gba a lọwọ rẹ; ni oṣo ikẹhin on yio si wa ninu awọn ẹni-ọfọ.”

Ọmọ-Ọdọ, Iranṣe ati Ayanfẹ Mi

Imuṣe isọtẹlẹ Muhammad (PBUH) ti o han ketekete ni o wa ninu Isaiah 42:

1. “Wo iranṣe mi, ẹniti mo gbero; ayanfẹ mi; ẹniti inu mi dun si; mo ti fi ẹmi mi fun u; on o mu ẹtọ wa fun awọn keferi.” Bẹẹ gẹgẹ ni o pe ni “iranṣe mi” ninu ẹṣe 19. Ko si iyemeji gbogbo awọn Anabi nitootọ ni wọn jẹ awọn iranṣe, ọmọ-ọdọ ati ayanfẹ ti Allah. Sibesibe ko si Anabi kan ti gbogbo aiye pe ni orukọ yi pato gẹgẹ bi Muhammad (PBUH) ni ede Arabic “*Abduhu wa Rasuluhul Mustafa*,” i.e. ẹru iranṣe ati ayanfẹ oṣiṣe Rẹ. Ijẹri ẹnikan ti o ba gba Islam ni: “Emi nṣe wipe kosi ọba kan ayafi Allah, Ẹniti koni orogun, ati wipe Muhammad ẹru ati oṣiṣe rẹ ni.” Iru agbekalẹ yi kanna wọn a ma tunsọ ni awọn igba marun lojumọ ninu Tashahhud lasiko awọn irun ọranyan, ati ni awọn ọpọlọpọ igba bi Musulumi kan ba nṣe awọn adua ti wọn yan. Orukọ Anabi Muhammad (PBUH) ti o wọpọ ju ni *Rasulullah*, i.e. Oṣiṣe Allah.
2. “On ki yio kigbe, beṅni ki yio gbe ohun soke, beṅni ki yio jẹ ki gbọ ohun rẹ ni igboro.” Eleyi njuwe iwa titọ Anabi Muhammad (PBUH).
3. “...yio mu ẹtọ wa si otitọ.”
4. “Aarẹ ki yio mu u, a ki yio si daiya fo o, titi yio fi gbe ẹtọ kalẹ li aiye:

awọn erekuṣu yio duro de ofin rẹ.” Eleyi ni lati fi we Jesu, ẹniti ti ko Ṣẹgun awọn ọta rẹ ti o si da lara nitori awọn ọmọ Israeli kọ ọ silẹ.

5. ...

6. “Emi Oluwa li o ti pe ọ ninu ododo, emi o si di ọwọ rẹ mu, emi o si pa ọ mọ, emi o si fi ọ Ṣe majemu awọn enia, imọlẹ awọn keferi.” “emi o si pa ọ mọ,” *i.e.* ko si Anabi kan ti yio wa lehin rẹ. Larin igba diẹ ọpọlọpọ awọn keferi ni wọn tọ sọna Islam.

7. “Lati la oju awọn afoju, lati mu awọn onde kuro ninu tubu, ati awọn ti o joko li okunkun kuro ni ile tubu.” “Awọn afoju, igbeaiye okunkun” o ntọka nihin si igbeaiye awọn keferi. “Lati mu awọn onde kuro ninu tubu” o ntọka si ipa owo ẹru rẹ ni akọkọ iru rẹ ninu itan igbesi aiye ọmọ enia.

8. “Emi ni Oluwa: eyi ni orukọ mi: ogo mi lie mi ki yio fi fun ẹlomiran, beṅni emi ki yio fi iyn mi funer e gbigeṅ.” Anabi Muhammad (PBUH) jẹ alaileṅbe laarin gbogbo awọn Anabi geṅe bi o Ṣe jẹ pe ohun ni “Igbẹhin gbogbo awọn Anabi pata” ati bi awọn ilana rẹ Ṣi Ṣe wa laiyipada titi di oni, ni fi fiwe isin Kristianiti ati Yehuda.

9. ...

10. “Ẹ kọ orin titun si Oluwa, iyin rẹ lati opin aiye...” Orin titun ni geṅe bi koṣe si ni Heberu tabi Aramaiki, bikoṣe Arabiki. Iyin Ọlọhun ati ojiṢe Re Muhammad ni wọn ma nwi ni igba marun lojumọ lati ori awọn aṢoro awọn aimoye aadọta oke mọṢalasi kaakiri aiye.

11. “Jẹ ki aginju ati ilu-nla ibe ohun wọn soke, ileto wọnni ti kedari ngbe: jẹ ki awọn ti ngbe apata kọrin, jẹ ki nwọn ho lati ori oke-nla wa.” Lati ori Oke Arafat ni ẹba Mekka ni awọn Arinrin ajo-mimọ ti ma nwi gbolohun ti o nbọ yi ni ọdọdun: “Emi jẹpe [fun ijọsin Rẹ] Irẹ, Allah. Emi jẹpe Rẹ. Emi jẹpe Rẹ. Ko si orogun pẹlu Rẹ. Emi jẹpe Rẹ. Dajudaju ti Iwọ ni gbogbo iyin, ibunkun ati agbara-nla. Ko si orogun pẹlu Rẹ.” Isaiah 42 ko Ṣe fi lọ Anabi ọmọ Israeli lai geṅe bi Kedari Ṣe jẹ ọmọkunrin ẹlekeji ti Ismail. Wo Genesisi 25:31.

12. “Jẹ ki nwọn fi ogo fun Oluwa, ki nwọn si wi iyin rẹ ninu erekuṣu.” Nitootọ Islam tan kalẹ de awọn erekuṣu kekeke ni jinajina bi Indonesia ati ọkun Caribbea.

13. “...yio bori awọn ọta rẹ.” Laarin asiko kukuru wọn fi idi Ijọba Ọlọhun lele si ori pẹlu dide Muhammad (PBUH). Isaiah ori kejilelogoji yi ni o Ṣe dede iwa Anabi Muhammad (PBUH) gangan.

Ọba Dafidi Pe E Ni “Oluwa Mi”

Orin Dafidi 110:1: “Oluwa wi fun Oluwa mi pe, Iwọ joko li ọwọ ọtun mi, Titi emi o fi sọ awọn ọta rẹ di apoti-itisẹ rẹ.”

Wọn darukọ Oluwa meji ni nihinyi. Bi Oluwa iṣaaju (ẹniti nsọrọ) ba jẹ Ọlọhun, Oluwa ekeji (ẹniti wọn nba sọrọ) ko le jẹ Ọlọhun pẹlu, nitoripe Ọlọhun Ọkan ni Dafidi mọ. Nitorinaa bayi ni wọn ṣe gbọdọ ka: “Ọlọrun wi fun Oluwa mi pe...” Tani ẹni naa ti Dafidi pe ni “Oluwa mi”? Awọn ọmọlẹhin Kristi yio sọ pe Jesu. Bawo ni Dafidi ṣe le pe e ni “Oluwa mi” nigbati o jẹ ọmọ rẹ, o jìyan. Jesu sọ ni (Luku 20:42-44): “Dafidi tìkararẹ si wi ninu iwe Psalmu pe, Oluwa wi fun Oluwa mi pe, Iwọ joko li ọwọ ọtun mi, Titi emi o fi sọ awọn ọta rẹ di apoti-itisẹ rẹ. Njẹ bi Dafidi ba pe e li Oluwa; on ha si ṣe jẹ ọmọ rẹ?”

Jesu ni ko ba mu idahun wa ko ba ma jẹ eyi ti wọn kọ sinu awọn Ihinrere merin Church, amọṣa wọn kedere ninu Ihinrere Barnabasi wipe wọn ṣe ileri yi ninu Ismail, ko si ki nṣe Ishak. Oluwa Dafidi bayi ni Muhammad (PBUH) ti o ri ninu ẹmi. Ko si Anabi kan ti o ṣe aṣeyọri ju Muhammad lọ. Paapaa apapọ gbogbo iṣẹ awọn Anabi yoku lapapọ ṣi kere ni ṣiṣe aṣiwe rẹ awọn ohun ti Muhammad (PBUH) ṣe laarin asiko kukuru ọdun mẹtalelogun, ni eyiti o ṣi wa duro laiyipada titi di igba isisiyi.

Iwọ ni Wolii naa bi?

Awọn Juu ran awọn alufaa ati awọn ọmọ Lefi si Johannu lati bi i leere pe tani oun nṣe. (Johannu 1:20-21): “O (Johannu Onitebọm) si jẹwọ, ko si sẹ, o si jẹwọ pe, Emi ki iṣe Kristi na. Nwọn si bi i pe, Tani iwọ ha iṣe? Elijah ni ọ bi? O si wipe, Beṅkọ. Iwọ ni woli na bi? O si dahun wipe, Beṅkọ.”

Ibeere pataki ni aaye yi ni: Iwọ ni wolii na bi? Tawani nigbanaa Wolii ti a ti nreti rẹ tipẹ lẹhin igba ti Jesu ati Johannu Onitebọmi ti wa? Njẹ oun kọ ni o da gẹgẹ bi Mose (Deuteronomi 18:18) ẹniti nṣe Muhammad (PBUH)?

Isami-si (Baptisi) pẹlu Ẹmi Mimọ ati Ina

Matteu 3:11: “Lootọ li emi nfi omi baptisi nyin fun ironupiwada: Şugbọn ẹnikan ti o pọju mi lọ mbọ lẹhin mi, bata ẹniti emi ko to gbe; on ni yio fi Ẹmi Mimọ ati ina baptisi nyin.”

Bi o ba jẹ Jesu ni wọn ntọka si nihin ni, Johannu Onitebomi ko ni pada ma lọ gbe inu igbo mọ, bikoŞepe yio somọ ọ ti yio si jẹ ọkan ninu awọn ọmọ-ẹhin rẹ, eleyi ti ko si Şe beẹ. Nitorina Wolii alagbara miran ni wọn ntọsi, ko si ki nŞe Jesu. Eleyi ti o mbọ lẹhin Johannu Baptisti ko le jẹ Jesu nitoripe awọn mejeeji jọ lẹgbakanna ni. Nihin lẹkansi, Njẹ Anabi Muhammad kọ ni Johannu Baptisti ntọka si?

Ẹniti o Kere Julọ ni Ijọba Ọrun

Wọn tun ọrọ Jesu sọ gege bi o ti sọ (Matteu 11:11): “Lootọ ni mo wi fun nyin, Ninu awọn ti a bi ninu obirin, ko si ẹniti o ti idide ju Johannu Baptisti lọ; Şugbọn ẹniti o kere julọ ni ijọba ọrun o pọ ju u lọ.”

Şe iwọ le gbagbọ wipe Johannu Baptisti pọ ju Adam, Noah, Abraham, Mose, Dafidi ati ọpọlọpọ awọn Anabi miran lọ? Melo ni onka awọn keferi ti Johannu Baptisti yi lẹkan pada atipe ọmọ-ẹhin melo ni o ni? Şugbọn eleyi gangan kọ ni oju ọrọ nihin. Ibeere ni pe: Tani ẹniti o kere julọ ni ijba ọrun, ti o si pọ ju Johannu Baptisti lọ? Fun idaniloju ko ki nŞe Jesu, nitoripe ni asiko yẹn wọn ko ti da ijọba ọrun silẹ, bakanna ni ko si sọ wipe oun ni ẹniti o kere julọ, *i.e.* ẹniti o şọtun julọ. Ijọba ọrun njẹ Ọlọhun gege bi Ẹniti o ga julọ ati gbogbo awọn Anabi. Ẹniti o kere julọ tabi şọtun julọ nihin ni Anabi Muhammad (PBUH).

Alabukun-fun ni Awọn Onilaja

Ninu iwasu rẹ lori oke wọn tun ọrọ Jesu sọ gege bi o ti sọ (Matteu 5:9): “Alabukun-fun li awọn onilaja: nitori ọmọ Ọlọrun ni a o ma pe wọn.”

Islam ntumọ si ifaiya-bale pẹlu: ifaiya-bale laarin AŞeda ati olusin, Jesu ko mura iŞe riran rẹ gege bi onilaja nitori ko wa fun alaafia.

(Matteu 10:34-36): “E maṣe ro pee mi wa ran alafia si aiye, emi ko wa ran alafia bikoṣe ida. Mo wa lati ya ọmọkunrin ni ipa si baba re, ati ọmọbirin ni ipa si iya re, ati ayamọ si iyako re. Awon ara-ile enia si li ota re.” Wo Luku 12:49-53 pelu.

Olutunu

Johannu 14:16: “Emi o si bere lowo Baba, on o si fun nyin li Olutunu miran, ki o le maa ba nyin gbe titi lailai.”

Awa ko mo pato gbolohun atetekoṣe Aramaiki ti Jesu Kristi lo fun Olutunu. Bibeli miran lo Olugbowo, Olugbeja, Oluranlowo, ati ninu awon Bibeli ti Greek won gbolohun Paranlete. Oniranran awon alaiye ni o wa fun u: Emi Mimo, Oro, enikan, etc.

Kuran nsọ ninu Surah 61:6 wipe Jesu daruko Ahmad ni eyiti o han kedere: “Atipe [ṣe iranti] nigbati Isa omo Mariyama sope: Enyin omo Israeli! dajudaju emi je ojise Allah [ti O ran] si nyin ti o je ri ododo si ohun ti o ti siwaju ninu At-Taorata, mo si je olufun [nyin] niro idunnu nipa Ojise kan ti yio de lehin mi ti oruko re yio ma je Ahmad.” (Ahmad ni oruko elekeji ninu oruko Anabi Muhammad, nibi o si ti ri gan-an o ntumo si eniti o nyin Allah ju awon miran lo.)

Eyikeyi ti itumo Olutunu le je, a pari re sibi wipe Jesu fi awon ise ti ko yanju re kale ati wipe enikan mbowa lati wa yanju ise riran re. E je ki wadi ninu imo Bibeli bi Olutunu yi ba ye iwa Anabi Muhammad (PBUH):

1. “Olutunu miran”: Opolopo awon Olutunu ni won ti wa ati omiran si mbowa.
2. “ki o le maa ba nyin gbe titi lailai”: nitori pe enyin ko ni-lo omiran mo lati wa lehin re, ati oun si ni Igbehin gbogbo awon Anabi patapata. Ilana re yio maa wa titi lailai, ati ni pipe. Ni tooto Kuran Mimo ati awon ekore wa bi won tise lati egbeje odun seyin.
3. “yio fi oye ye araiye niti ese” (Johannu 16:8): gbogbo awon Anabi niran, paapaa Abraham, Mose, Dafidi ati Solomonu ni won je awon aladugbo ati awon enia won niya nitori ese, sugbon ko ki nse araiye bi Muhammad se se. Ko fa gbogbo iborishatu tu ni Arabia laarin asiko odun metalegun nikan, bikoṣe pe o tun gbe awon asoju dide lo sodo

Heraclius, awọn Oba alaye ti Persia ati Romu, lo sọdọ Najashi, Oba Ethiopia ati si Muqauqis alakoso ile Egipiti.

O ṣe ikilo fun awọn omolehin-Kristi lori ipin Iṣokan Olohun si metalokan, ati lori igbe Jesu soke si ipo Omọ Olohun ati si ipo Olohun. Ohun ni o ba awọn Juu (Yehudi) ati awọn omolehin Kristi (Kristiani) wi lori ifowobaje kan awọn Iwe Mimọ wọn, ti o si ṣe afihan eto-ibi Ismail (PBUH), bakanna o tun fo awọn Anabi mo kuro ninu awọn esun agbere, iṣe nkan ewo pelu ebi eni, ifipa banilopo ati iboriṣa.

4. “nitoriti a ti ṣe idajo alade aye yi” (Johannu 16:11). Eleyi ni Eṣu gege bi won ṣe alaye re ninu Johannu 12:31 ati 14:30. Nitorina Anabi Muhammad (PBUH) wa lati wa ko araiye nipa ikasi idajo.
5. “Emi otito” (Johannu 16:13). Lati kekere ni won ti npe Anabi Muhammad (PBUH) ni *al-Ameen*, i.e. Eniti ko ni eru tabi Eniti o kun fun otito, ati “yio to nyin si ona otito gbogbo...” (Johannu 16:13).
6. “Nitori ki yio so ti ara re; ṣugbon ohunkohun ti o ba gbo, on ni yio ma so” (Johannu 16:13).

Oro Olohun ni Kuran Mimọ nṣe. Kosi eyo oro re tabi ti awọn elegbe re kanṣo ninu re. Angeli Jubril nka a fun u, oun si nde mole sinu lakaye ati awọn akowe re si nko kale. Awọn oro ati ekọ je eyiti won ko kale sinu *Hadith* tabi Aṣa Anabi (ju okan lo, *Ahadith*).

Ni fifiwe Deuteronomi 18:18: “...emi o si fi oro mi si i li enu, on o si so fun won gbogbo eyiti mo palaṣe.” Eleyi ṣe dede pelu Surah 53:2-4: “Eni nyin (Muhammad) ko ṣina be si ni ko sonu. Atipe ki nsọ oro ife-inu. On ko je kinikan bikoṣe iṣe ti a ran.”

7. “yio si so ohun ti mbọ fun nyin” (Johannu 16:13). Gbogbo isotele nipa Anabi Muhammad (PBUH) ni o pada ṣe.
8. “On o ma yin mi logo” (Johannu 16:14). Nitooto Kuran Mimọ ati Anabi Muhammad (PBUH) ni ibowo pupo fun Jesu ju Bibeli ati awọn Kristiani tikara won lo. Eyi ti o mbọ wonyi yio ṣalaye:
 - a. lati gbagbo iku re lori agbelebu je ohun ti o ntabuku ije wolii re ni ibamu si Deuteronomi 13:5: “Ati wolii na, tabi alala na, ni ki enyin ki o pa...” O si tun nfi onte te gege bi eni egun (Ki Allah da lekun!) ni ibamu si Deut. 21:22-23: “...nitoripe eni egun Olorun li eniti a so...”
 - b. Matteu 27:46: “...Olorun mi, Olorun mi, eeṣe ti iwọ fi ko mi sile?” Nje eleyi ki nṣe abuku si Jesu ninu aigbekele ninu Allah?

- c. Awa Musulumi ko le gbagbo wipe Jesu le sami awon Keferi gebi aja ati elode ati ki o si ma ba iya re soro pe Obirin yi, gege bi Kuran ti nso ninu Surah 19:32: "Ati ki nma Se rere iya mi (i.e. Mariyama), atipe (Allah) ko Se mi ni ajeninpa, ati olori-buruku." Matteu 7:6: "E maSe fi ohun mimo fun aja, ki e ma si Se so peril nyin siwaju elode..." Johannu 2:4: "Jesu si wi fun u pe, Kini Se temi tire, obirin yi?"

Iṣipaya fun Anabi Muhammad (PBUH)

Iṣipaya akoko ti Allah latipase Angeli Jubril si Muhammad (PBUH) ni gbolohun "Iqra" eleyi ti o ntumo si "Maa ka" ninu Surah 96: 1-5. Gege bi o ti je alaaimowe o si dahun pe: "Emi ko le ka". Iṣipaya akoko yi ni won so asotele re ninu Isaiah 29:12: "A si fi iwe na fun eniti ko mo iwe, wipe, Emi be o, ka eyi, on si wipe, emi ko mo iwe."

Ito iṣipaya ko ki nse gege bi ito ti a ri ninu Kuran. Ni agbekale miran, ipin akoko ti won ṣipaya re koni o wa ni oju-ewe akoko bakanna ni ki nse ipin igbehin ti won ṣipaya re ni o wa ni oju-ewe ti o gbehin. Eleyi ni wipe awon iṣipaya sokale didie ti won si fi si aaye re ninu Kuran gege bi Allah ti se la a kale, won so ohun naa pelu ninu Isaiah 18:10-11: "Nitori ase le ase, ase le ase, ese le ese, ese le ese; die nihin, die lohun: Nitori ni ete ajeji ati ni ede miran li on o fi ba enia wonyi soro." Ede miran ntumo nihin si Ede miran, ti ko ki nse Heberu tabi Aramaiki ṣugbon Arabia.

Awon Musulumi kaakiri aiye nlo ede kan, eleyi ti nse Arabia, nibi ibe Olahun won, ninu irun won, irin-ajo mimo ati nigbati won ba nki ara won. Ede isokan yi pelu je eyiti (Sefania 3:9) ti so isotele re: "Nitori nigbana li emi o yi ede mimo si awon enia, ki gbogbo nwon ki o le ma pe oruko Oluwa, lati fi okan kan sin i." Nh Ododo ti de ni Arabia (Larubawa), ṣugbon awonkan si nreti Anabi Jesu (PBUH), ni eniti o le ko awon enia lati sin Allah ni ede kan ti ko legbe ti o ba pada wa ni elekeji. O da awa Musulumi loju wipe ti Anabi Jesu ba pada wa ni elekeji yio darapo mo awon Musulumi ninu awon Moṣalasi won nibi o se pe o da gege bi eyikeyi awon Musulumi miran, won kola fun, ko ki nje eran elode, o nki awon irun pelu aluwala, o nduro, o nbera ati iforibale fun Olahun.

AWỌN IJUWE

- I. Explanatory English Translation of Holy Qur'an, by Dr. Muhammad Taqui-Din Al-Hilali and Dr. Muhammad Muhsin Khan.
- II. The Holy Bible, King James Version, authorized 1611.
- III. The Holy Bible, Revised Standard Version.
- IV. New World Translation of the Holy Scriptures: Jehovah's Witnesses Church.
- V. New American Standard Bible.
- VI. The Myth of the Cross, by A. D. Ajijola.
- VII. The Cross and the Crescent, by Maulana Muhammad Imran.
- VIII. Davis Dictionary of the Bible, 1980.
- IX. The International Standard Bible Encyclopedia.
- X. Smith's Bible Dictionary, 1980.
- XI. Encyclopedia Britannica, 1980.
- XII. Muhammad in the Bible, by Prof. Abdu'L-Ahad Dawud.
- XIII. Muhammad in the Bible, by Ahmed Deedat.
- XIV. Jesus, A Prophet of Islam, by Sulaiman Shahid Mufassir.
- XV. Biblical Studies from Muslim Perspective, by S. Mufassir.
- XVI. Muhammad in the Bible, by Jamal Badawi: Al-Ittihad, January-March, 1982.